

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Govcu pri Gorenji Trebusti, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

PREISKOVALCI SO DALJ ČASA ZASLIŠEVALI KARABINJERSKEGA PODČASTNIKA SID FRANCESCO TROCCIO

Kaj je delal podčastnik varnostne službe s fašisti, ki so ubili mladega De Roso?

V petek bo posebni odbor parlamenta odločal o misovcu Saccucciju Aretiran Pietro Allata, ki je bil v avtu, iz katerega so odjeknili strelji

LATINA, 31. — Ogromna množica, nad 15 tisoč ljudi, se je v nedeljo poslovila od ubitega komunističnega študenta Luigija De Roso, medtem ko se počasi razpleta sodna preiskava o krvavih dogodkih v vasi Sezze.

O usodi poslanca MSI Sandra Saccuccija, ki je streljal na trgu v Sezzah, bo odločal odbor za pooblaščenje sodnih ukrepov pri poslanski zbornici, ki ga je predsednik republikanec Bandiera sklical za petek dopoldne. Sodna oblast je medtem že sporočila predsedniku zbornice Pertiniju, da želi zaslišati Saccuccija in sprožiti proti njemu sodno preiskavo zaradi sodelovanja pri umoru in poskusu umora. Če bo odbor v petek izdal polno mnenje, kar je skoraj gotovo, bo morala dokončno odločiti o tem zbornica na izrednem zasedanju, verjetno prve dni prihodnjega tedna. Skoraj gotovo je, da bo zbornica Saccuccija predala sodstvu, saj se pred volitvami niče ne upa braniti fašističnega poslanca. Tudi podtajnik KD Galloni, ki je pred meseci opravičeval sklep poslancov svoje stranke, ki so nasprotovali aretaciji Saccuccija, je tokrat urad-

ustaviti bega skupine avtomobilov s skvadristi. Prav zato Saccuccij sedaj ni zaprt. Zakon dopušča namreč aretacijo parlamentarca samo v primeru, da ga ujamejo na kraju zločina. A to ni vse. Mnogo očitvev je povedalo, da so pri Saccucciju videli karabinjerskega podčastnika Francesca Troccia, ki je zadnja leta v varnostni službi SID. Troccia naj bi celo pokazal koloni Saccuccijevih avtomobilov pot za hitrejši beg iz vasi, nekateri pa so ga celo videli, kako je pred kolono spremil škvadrliste tudi med napadom na stanovanje tamkajšnjega župana, kamor so izstrelili več nabojev.

O tajinstvenem podčastniku varnostne službe SID so že pisali rimski in milanski večerniki, na kar ga je preiskovalni sodnik iz Latine, De Paolis, moral zaslišati, vendar samo v svojstvu »neobhodne priče«. Troccia naj bi se bil pred sodnikom vedel nerazumljivo. Najprej je skušal vse zanikati in je trdil, da se je v Sezzah mudil na obisku pri sorodnikih. Tedaj naj bi ga sodnik opomnil in mu zagrozil z aretacijo. Troccia je tedaj povedal, da je prišel v Sezze iz Rima na krovu avtomobila BMW 2000 (avto je last poslanca Saccuccija). Priznal je tudi, da se je s Saccuccijem dalj časa zadržal pred zborovanjem in tudi, da je »sledil« koloni avtomobilov s skvadristi, ko so zapuščali Sezze. Sodnik si je vsekakor pridržal pravico, da Troccio še enkrat zasliši.

Kakšno vlogo je opravljal agent varnostne službe, tega zaenkrat ni mogoče razumeti, vendar zaskrblja dejstvo, da je agent SID še enkrat vpleten v tak krvav primer, posebej se zato, ker so med preiskavo o poskusu državnega udara Junia Valeria Borgheseja govorili tudi to, da je Saccuccij bil med »sodelavci« varnostne službe in na njenem plačnem seznamu.

Ostre kritike padajo seveda tudi na zadržanje notranje ministrstva, ki je dopustilo podobne provokacije. Minister Cossiga je zato sklical v Rimu sestanek vseh prefektov in jim ukazal, saj razglasijo med silami javnega reda nekakšno »predaltno« stanje, kajti »preprečiti je treba ponovitve podobnih primerov«, je dejal Cossiga.

V Firencah pa je imel tedaj zborovanje misovski pravik Almirante. Zaman so bile zahteve vseh demokratičnih sil, naj prefektura zborovanje prepreči. Govoril je pred palačo Strozzi, poslušalo pa ga je kakih sto do sto petdeset ljudi. Pač je bil močan policijski odred za stražil ves florentinski mestni center in začel pravcat »lov na človeka«, ko so nekateri antifašistični mladinci skušali izžvižgati neofašističnega kolovodjo. Padle so solzilne bombe, agenti tudi niso štedili streljalo in fizičnem obračunavanjem s mladimi antifašisti.

Karabinjerski podčastnik Francesco Troccia (desno) po pogovoru s preiskovalnim sodnikom v Latini o dogodkih v Sezzahu. (Telefoto ANSA)

POROČILO GUVERNERJA BAFFIJA NA LETNI SKUPŠČINI »BANCA D'ITALIA«

POZIV POLITIČNIM SILAM, NAJ ZAČNEJO RESNO REŠEVATI GOSPODARSKO KRIZO

Sedanji denarni in valutni položaj v državi, je dejal Baffi, je podoben položaju državnega gospodarstva v obsednem stanju - Ugodni komentarji

RIM, 31. — Letošnja skupščina »Banca d'Italia« sovpada z volilno kampanjo za obnovitev parlamenta in z izredno resnim gospodarskim položajem. Zato je guverner Baffi danes na skupščini posvetil svoj govor gospodarski krizi in politiki državnega denarnega zavoda v zadnjem letu. Guverner je se posebno poudaril nevarnost stalnega naraščanja javnih izdatkov in zahteval, da bi moral parlament strogo nadzorovati te izdatke. V poročilu je guverner Baffi napravil podrobno analizo denarne krize in poudaril potrebo po nujnih ukrepih za čimprejše uravnoteženje notranje in zunanje denarne politike.

Ko je navajal podatke o gospodarstvu je ugotovil, da je tekoči primanjkljaj javne uprave sedaj dosegel približno 6 od sto čistega narodnega dohodka. Pripomnil je, da primanjkljaj po vsej državi obsega tretjino varčevanja italijanskih družin. Obenem je opozoril na nevarnost zmanjšanja varčevanja na vseh ravneh, ki je v lanskem letu padlo na 12 odstotkov vsega narodnega dohodka.

Guverner je opozoril, da v takšnih pogojih ni mogoče zavirati primanjkljaja javne uprave, ne da bi parlament na novo prouči, če dolocene izdatke, pri tem pa upošteval tiste javne in socialne storitve, ki jih je

IZJAVA STROKOVNJAKOV ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA

Avstrijski vladni zakon o manjšinah je v nasprotju s čl. 7 državne pogodbe

Negativna praksa zadnjih 21 let dokazuje, da Avstrija namerno krši obvezna in nedvoumna načela pogodbe, na kateri sloni njena državnost. Enotna demonstracija študentov na Dunaju proti zatiranju manjšin

DUNAJ, 31. — Medtem ko se nadaljujejo srečanja predstavnikov koroskih Slovencev s predstavniki in strokovnjaki avstrijske zvezne vlade poteka po ulicah glavnega mesta demonstracija, ki so jo priredili Klub slovenskih študentov, Združenje hrvaških študentov in Zveza avstrijskih visokošolcev. Glavna tema zborovanja je nasprotovanje avstrijski državni politiki do narodnih manjšin, zavračanje presteževanja »posebne vrste« in zahteva, naj vlada ne upošteva nacističnega »Heimadtiens« med komponentami za sporazumno reševanje manjšinskih problemov na Koroskem. Manifestacija slovenskih, hrvaških in nemških govorečih dunajskih študentov so podprle napredne katoliške, socialistične in komunistične organizacije, ki sodelujejo v Solidarnostnem komiteju za pravice koroskih Slovencev.

Na petkovem posvetovalju o položaju hrvaške in slovenske manjšine v Avstriji so sprejeli obširno in pravno utemeljeno izjavo, v kateri dokazujejo z neizpodbitnimi argumenti, da Avstrija ni spoštovala in tudi ne spoštuje členov državne pogodbe, na kateri temelji celotna državna ureditev in celo njen obstoj. Na posvetovalju so s poročili nastopili dr. Borut Bohte in dr. Budislav Vukas, dr. Mirko Valentič, dr. Janko Pleterski in dr. Tone Zorn, dr. Vladimir Klemencič in Mirjana Domini. Obravnavali so av-

predvsem načelih nedavne helsinške konference o varnosti in sodelovanju v Evropi.

Udeleženci so ugotovili, je rečeno, da v prvih stavkih izjave, da Avstrija »kljub jasno opredeljenim določbam« ni izpolnila svoje obveznosti. Tako ravnanje Avstrije pa je nevezdržno tudi iz mednarodnopravnega vidika, saj so določila državne pogodbe »nedvoumna in brezpogojna«.

Tudi zakonski predlog o narodnostnih skupinah po svoji razsežnosti ne zajema niti določil 7. člena državne pogodbe, da o ostalih členih (6, 8, 9, 19) sploh ni govora.

V izjavi je tudi rečeno, da je Avstrija z restriktivnimi ukrepi v zadnjih 21 letih dejansko skušala revidirati vsebino 7. člena obvezne državne pogodbe, kakor tudi, da se je stanje narodnih manjšin v Avstriji zaradi neresenja problemov stalno slabšalo. Naj velja kot primer dejstvo, da Avstrija še danes ne priznava obstoja slovenske narodne manjšine na Štajerskem.

Se posebej se je Avstrija znašla nad manjšinskim, oziroma dvojezičnim šolstvom, ki ga je z zakonskimi odloki ukinila v letih 1958-59, na Gradščanskem pa omejevala z zakoni iz leta 1962 in 1969. Po državni pogodbi je Avstrija dolžna ustanoviti za manjšine ustrezno število šol, dejansko pa obstaja samo slovenska gimnazija v Celovcu. Na Gradščanskem pa ni niti ene srednje ali višje šole s hrvaškim učnim jezikom.

Izjava ugotavlja, da je bilo na ta način zoženo manjšinsko območje, kar pa nasprotuje členi državne pogodbe, kjer sta člen o mejah in 7. člen o manjšinah vzročno povezana v nedeljivo celoto. Manjšinska zaščita je namreč po avstrijski državni pogodbi omejeno vezana na področje, ki je znano in ga ni treba znova ugotavljati.

Zato je treba se posebej obzreti na dejstvo, da se pri dolgaletnem dvojezičnem območju skuša manipulirati s statističnimi podatki, predvsem iz popisov v petdesetih in šestdesetih letih. Tedaj so slovenske manjšine razbili na deset jezikovnih skupin, hrvaško pa na pet. Dejansko je šlo za hudo izkrivljanje podatkov in za to, da se prepreči možnost povezovanja med dvema dvojezičnima področjema. Razumljivo je torej, da manjšini odločno zavračata tudi »čiste« posebne vrste, o katerem so se tri največje avstrijske stranke dogovorile.

Pri tem je skrajno negativno dejstvo, da je avstrijska vlada sprejela nacistični pojem »domovini zvestih vindišarjev«, kar predstavlja stalni psihološki in socialni pritisk na slovensko manjšino. Tako tudi vladni zakon o narodnostnih skupnostih, ki govori o ohranjanju, ne pa o razvoju manjšin, ne nastavlja teh skupnosti politensko, kot členi državne pogodbe. Ta zakon govori tudi o »znatnem številu«, ko obravnava prisotnost narodnih skupnosti in je tu mišljeno 25 odstotkov. Dejansko noben člen avstrijske državne pogodbe ne povezuje manjšinske zaščite s številčnostjo, kar izrecno zavrača poročilo odbora proti rasni diskriminaciji pri OZN iz leta 1974.

Izjava obravnava nato zakone o »drugem uradnem jeziku« narodnostno mešanih območij, ki se zožujejo ali spono ne uveljavljajo. Glede uporabe slovenskega jezika v uravah je bilo le nekaj okolišnic, ki se niso izvajale, usoda zakona o dvojezičnosti v krajevnih imenih pa je znana, saj je ob pasivnosti oblasti nacionalistična tolpa vse uničila v nekaj dneh.

Sicer pa zadnji zakon o manjšinah reducira uporabo slovenskega oziroma hrvaškega jezika na raven »pomoznega jezika«, pri tem pa razveljavlja zakon, ki je določal rabo slovenske v sodnih organih treh okrožjih. Poleg tega pa zakon govori o tem, da je raba drugega jezika »dopuščen«, vendar samo na izrecno zahtevano prizadevanje, kar objektivno ustvarja nove oblike diskriminacije in te načelo v praksi onemogoča.

Pregled dogajanja zadnjih 21 let (iz izjemo kontekstnega koncepta) dokazuje, da prizadeta manjšina sploh ni bila prisotna ali pa samo občasno in še to samo ob podrobnih praktičnih primerih. Tako imenovano »pospeševanje« pa se omejuje le na neko določeno gnotno podporo in se ta bila pod stalnim nadzorstvom oblastvenih organov.

Izjava se zato zaključuje s strogo strokovnim mnenjem, da avstrijski vladni zakon o narodnostnih skupnostih ne pomeni niti najbolj skromne uresničitve 7. člena državne pogodbe, temveč je v celoti nasproten črki in duhu avstrijske državne pogodbe. Zakon pomenja namreč nadaljevanje stalnega poslabšanja pravnega in dejanskega položaja slovenske in hrvaške manjšine, kar bi naposled lahko privedlo do njihovega etnocida.

POZIV NAPREDNIH SIL K BUDNOSTI

Ostri spopadi po shodu tajnika MSI Almiranteja v demokratičnih Firencah

Polemika »na razdaljo« med Umberto in Susanno Agnelli

(Od našega rimskega dopisnika) RIM, 31. — Zdi se, da prevratniški desnici in njenim prijateljem smrtna žrtev v Sezzah ne zadostuje. Tako so misovci organizirali novo provokacijo, spet v »drčnem« mestu, v Firencah. Čeprav so vse demokratične in sindikalne sile zahtevale, skupaj z občinsko, pokrajinsko in deželno upravo, naj prepreči prepoved zborovanja, je Almirante lahko govoril na shodu v mestnem centru. Kot so podpisniki zahteve predvidevali, se je shod kmalu izrodil v vrsto zaporednih incidentov. Nekaj pešcev so napadli skvadristi, nakar je policija napadla protifašistične demonstrante.

Vse to dokazuje, da provokacije in umor v Sezzah ne spada v okvir izjem, pač pa v okvir vzbujanja strahu in napetosti, ki ga hočejo izvesti v državi.

Demokratične in napredne stranke tako pozivajo javnost, naj ostane mobilizirana v budnosti in izvrne vsak poskus izrojanja volilne kampanje v vzdušju preplaha in napetosti.

Z drugimi sredstvi se medtem nadaljuje kampanja meščanske desnice. Glavni rimski dogodke je bilo vsekakor zborovanje Umberto Agnellija, v kinodvorani sredi osmega senatnega okrožja italijanskega glavnega mesta. Shoda se je udeležila prava »premierska gala publika«: gospe v dekoltejih in draguljih, gospodje v temnih večernih oblekah. Pred dvorano pa je Agnellija luteralska samo skupina mladih liberalcev, ki so nosili zelene transparente z vprašanjem: »Agnelli, zakaj si v KD?«

Agnelli je predlagal poslušalec svoj recept: nektracija plus sodelovanje za boj proti razpavanju dobrin, vse skupaj pa v »ustreznem«.

no nadzorstvo». Tako je kandidat na demokratski listi dokazal za skrbljenost davčnih utajalcev, kar pa ni povsem v sozvočju z objubami vodstva KD po večji davčni pravici.

Isti večer je v Vareseju govorila druga »fiatova miljenka«, republikanka Susanna Agnelli. Zraven nje pa je bil sam Ugo La Malfa, ki je s tem hotel polemizirati s kandidaturu mlajšega Umberta na listi KD, kar je — kot znano — preprečilo volilni nastop najznamenitejšega brata Giannija na listah z bršljanom. Susanna je predvsem poveljala PRI, ki vodi »strogo varčevalno politiko« in »kaže največjo občutljivost« za probleme sodobne družbe.

CANDIDA CURZI

V aprilu povišanje cen blaga na debelo za 5,2 od sto

RIM, 31. — Tukaj so danes uradno sporočili, da so se cene blaga na debelo v aprilu povišale za 5,2 odstotka, v primerjavi z marcem in za 20,1 odstotka. V primerjavi z lanskim aprilom. Osrednji statistični zavod, ki objavlja podatke, pripominja, da je treba to veliko porazdržitev v aprilu in v prejšnjih letošnjih mesecih pripisati v prvi vrsti razvednotenju lire, kar je močno vplivalo na povišanje cen uvoženega blaga.

Poleg tega so danes objavili tudi podatke o trgovinski izmenjavi v aprilu. Obratun je pokazal, da je primanjkljaj dosegel 708 milijard lir, od katerih gre 588 milijard lir na račun uvoza nafte in naftnih proizvodov, 120 milijard pa na ostalo blago. Primanjkljaj plačilne bilance nevarno narašča in je v letošnjih prvih mesecih dosegel že 2.073 milijard lir, ali trikrat več, kot je znašal lani v prvih štirih mesecih.

NEUVRŠČENA POLITIKA V SREDIŠČU JUGOSLOVANSKE POLITIČNE POZORNOSTI

Tito: Ne bomo popustili pred nobenim pritiskom

Minić je v Alžiru opozoril na pritiske na neuvrščene države z zavlačevanjem reševanja vprašanj dežel v razvoju, o čemer bo treba resno govoriti v Colombu

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 31. — Neuvrščena politika je te dni v središču jugoslovanske pozornosti. Predsednik Tito je tem vprašanjem namenil precej prostora, ko je v soboto govoril na

velikem ljudskem zborovanju v Baru, kamor se je pripeljal s prvim vlakom na novi železniški progi iz Beograda. Priprave na vrhunsko zborovanje neuvrščenih, ki bo avgusta v Colombu, so bile osrednja tema današnjih Titovih pogovorov z Luisom Cabralom, predsednikom državnega sveta Gvineje - Bisao, ki je sicer prispel na uradni obisk v Ju-

goslavijo. Poleg tega jugoslovanska vlada je velikim zanimanjem spremljala tudi sedanje ministarsko zasedanje koordinacijskega biroja neuvrščenih v Alžiru, na katerem je danes govoril tudi jugoslovanski tajnik za zunanje zadeve Miloš Minić. V zvezi s sestankom koordinacijskega biroja neuvrščenih v Alžiru je Minić dejal: »Videli bomo, kako se bodo tam stvari odvijale, kakšne sklepe bodo sprejeli.« nato pa je naglasil: »Toda zagotavljam vam, da ne bomo popustili pred nikakršnim pritiskom. Se nadalje bomo opravičljivi svoje delo. Vtrajno se bomo zavzemali za to, da se bo čim več dežel vključilo v fronto neuvrščenih, in se bomo bojevali proti vsem poskusom, da bi nas razbili.«

Glavna vprašanja neuvrščenosti politike so prežemala tudi današnje pogovore jugoslovanskega predsednika Tita z voditeljem afriške neuvrščene države, bivše portugalske kolonije Gvineje - Bisao, Luisom Cabralom. Pogovori dvojice državnikov in njunih sodelavcev so bili, kot poroča Tanjug, v Miločeru na črnomorski obali, kjer ima Tito rezidenco. V pogovorih so glavno pozornost na-

menili pripravam na vrhunski sestanek neuvrščenih v Colombu. V daljšem govoru, ki ga iz Alžira posreduje jugoslovanska agencija, je Minić izčrno obravnaval, dosedanje dejavnosti neuvrščenih, njihove naloge v sedanjem mednarodnem trenutku ter politične in gospodarske razmere v svetu. Med nalogami neuvrščenega sveta je jugoslovanski zunanji ministar postavil v ospredje enotnost in solidarnost neuvrščenih dežel, in sicer — kot je dejal — »zato ker je mednarodni položaj neposredno pred peto konferenco na vrhu v Colombu zelo zapleten in v znamenju poglabljanja mnogih nasprotij in protisilov v svetovnem razvoju, zaradi česar je odgovornost neuvrščenih držav še večja kot doslej.«

Iz pregleda dosedanjega uspešnega delovanja neuvrščenih držav je Minić povzel tole poslanstvo: »Uspešna združena dejavnost neuvrščenih držav kot samostojnosti in enega najvažnejših dejavnikov v razvoju mednarodnih odnosov v našem času je močnega samo na podlagi krepitve enotnosti in solidarnosti, medsebojnega spoštovanja in prijateljstva, spoštovanja in uresničevanja načel našega gibanja, na podlagi skupnih interesov.«

Jugoslovanski zunanji minister je spregovoril tudi o pritiskih na neuvrščene dežele in mednje vstrelil tudi podaljševanje kriz, počasn napredek in tudi stagnacijo pri nekaterih ključnih mednarodnih vprašanjih, kot na primer pri razoroževanju ali pri re-

sevanju problemov dežel v razvoju. »Menimo — je poudaril Minić — da je na peti konferenci treba na vse to odgovoriti s krepitvijo medsebojne solidarnosti in sodelovanja ter z drugimi ukrepi, za katere bi se dogovorili.«

Minić se je dotaknil tudi kriz, ki ta trenutke najbolj obremenjujejo mednarodni položaj, in dejal: »V skupnem interesu neuvrščenih dežel je, da se kar najbolj zavzamemo za hitro reševanje kriz z udeležbo vseh zainteresiranih strani in angažiranjem združenih narodov, ker sicer obstaja realna nevarnost, da bodo krize vse bolj postale objekt blokade, sketovanja, njihovo reševanje pa bo odvisno od strateških ciljev in potreb veljavi sil in blokov. Posebno skrb vzbuja to, da se oblikuje prava veriga kriznih žarišč — od zahodne Sredozemlja prek Cipra, Bliznjega in Srednjega vzhoda, juga Afrike in Indijskega oceana vse do Koreje. Na teh prostorih se krepi vpliv velikih sil in zlasti njihova vojaška-pomorska navzočnost, oblikujejo se nova tuja vojaška oporišča, spodbujajo lokalni spori in spopadi, v novih oblikah se aktivirajo blokovske grupacije, vse to pa pelje k ogrožanju miru, varnosti, neodvisnosti in suverenosti držav na teh območjih.«

Razlike v stališčih neuvrščenih držav pogosto zlorabljajo nasprotniki neuvrščenosti politike in jim prispejajo daleč večji pomen, kakor pa jim gre. VLADO BARABAS

Nekdanji tržaški aktivisti OF obiskali Ljubljano

V nedeljo je 275 nekdanjih aktivistov Osvobodilne fronte iz Trsta in tržaške okolice obiskalo Ljubljano in še nekatere kraje, ki so pomembni v zgodovini NOB. V prostorih ljudske skupščine je bil kratak sprejem, na katerem sta goste iz Trsta pozdravila predsednik mestne konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Vlado Benzik, ki je v svojem nagovoru poudaril potrebo po pozabljanju in utrjevanju medsebojnih vezi ter zagotovilo podporo matične dežele Slovenije in širše jugoslovanske skupnosti boju zamejskih Slovencev v njihovem boju za nacionalne pravice. Podrobnejše poročilo na 4. strani.

šem» okviru. Kaj pomeni »ustreznosti« politični okvir, tega Agnelli ni pojasnil, vsekakor pa ni okvir, ki ga predlaga KPL. Po mnenju Umberto Agnellija predlaga KPI Italiji nekakšen »skupščinski režim«, ki ga zelo zaskrblja, posebno se zato, ker bi »davčne urade nad mestil z ljudskimi odbori za dav-

Pisatelji iz štirinajstih držav izražajo podporo zahtevam SSG

Izjavo so pisatelji, zbrani na mednarodnem srečanju v Portorožu, poslali predsedstvu italijanske vlade

PORTOROŽ, 31. — Vprašanje nadaljnje obstoja Stalnege slovenskega gledališča v Trstu, kot najvišje kulturne ustanove slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, je dobilo večeraj pomemben mednarodni, takorekoč svetovni solidarnostni odmev, z izjavo pisateljev štirinajstih držav, ki so se udeležili IX. mednarodnega srečanja pisateljev v Piranu - Portorožu, naslovljeno predsedstvu italijanske vlade v Rimu in kolektivnu SSG, ki vodi že trinaesti dan svojo bitko v zasedenem Kulturnem domu. Izjava se glasi:

»Pisatelji iz Jugoslavije, Italije, Avstrije, Anglije, Grčije, Kitajske, Francije, ZRN in NDR, Madžarske, Poljske, Romunije, ZSSR in ZDA, udeleženci devetega mednarodnega srečanja pisateljev v Piranu - Portorožu, zbrani na proslavi 50-letnice Slovenskega centra PEN, izražajo svojo podporo zahtevam Stalnege slovenskega gledališča v Trstu za priznanje statusa stalnega gledališča in za uresničitev materialnih pogojev pri izvajanju umetniškega in prosvetnega programa med člani slovenske narodne manjšine v republiki Italiji.«

DVAJSET DNI PRED PARLAMENTARNIMI VOLITVAMI

Z vrsto shodov v Trstu in okolici je volilna kampanja končno oživila

Jelka Gerbec (KPI) za reševanje najbolj perečih problemov slovenske narodnostne skupnosti - Jutri v Trstu poslanec Giancarlo Pajetta - Tiskovna konferenca «laičnega zaveznitva» - Danes predstavitev programa in kandidatov Slovenske skupnosti

Tudi v našem mestu postaja volilna kampanja, ko manjka samo dvajset dni do volitev, nekoliko bolj živahna, pa čeprav je ne zelo umirjena. Nekaterke stranke pa sploh še niso začele prirediti volilnih shodov, kot na primer PSI, ki bi morala začeti kampanjo v prihodnjih dneh s prihodom v Trst namestnika tajnika posl. Mosca, in Slovenske skupnosti, ki bo danes na tiskovni konferenci predstavila svoj program in kandidate.

Se najbolj aktivni sta doslej dve največji stranki, kršćanska demokracija in komunistična partija. Krajevni voditelji KD so imeli v nedeljo in včeraj vrsto volilnih shodov, predvsem v okolici; tako je posl. Belci v nedeljo govoril v Miljah, deželni tajnik Coloni v Sesslanu, pokrajinski tajnik Rinaldi v Dolini, medtem ko sta namestnik pokrajinskega tajnika Decarli in Jurij Slama govorila v Zgoniku in na Repentabru. Po vzorcu nedavnega govora predsednika vlade Mora v Trstu so vsi govorniki zaigrali na protikomunistično struno, po drugi strani pa poudarili, da njihova stranka ne bo frontalnega spopada, pač pa se zavzema za konstruktivno sočutje in levice.

Za KPI bo jutri govoril v našem mestu član vsedravnega vodstva Giancarlo Pajetta, ki bo nastopil na festivalu «Unità» pri Sv. Jakobu. Na festivalu bo spregovoril tudi kandidat za poslanskega zbornika Stojan Spetič. Včeraj pa je imela prvi predvolilni nastop kandidatka v drugem tržaškem senatnem okrožju Jelka Gerbec, ki je v Padričah poudarila pomen prispevka slovenskih volivcev za okrepitev KPI, se pravi tiste stranke — kot je dejala — ki je venomer dala odločen prispevek v boju za nacionalne pravice in za popolno in globalno zaščito slovenske narodnostne skupnosti. Jelka Gerbec je ugotovila, da slovensko prebivalstvo že preveč čaka na reševanje svojih problemov, ki so izredno pereči, kot dokazujejo nekatere nedavne epizode. V tej zvezi je slovenska kandidatinja na listi KPI omenila nezapisano prepoved polskega tečaja slovensčine v Ukvah in hud boj v krajevnih ustanovah za priznanje pravice do rabe slovensčine v izvojenih svetih, še posebej pa zasedbo Kulturnega doma na pobudo koordinacijskega odbora Stalnega slovenskega gledališča, ki se je znašlo v nevezdržnem in žalostnem položaju, ko ni moglo nadaljevati svojega umetniškega poslanstva zaradi pomanjkanja finančnih sredstev po krivdi neizpolnjenih obljub s strani pristojnih javnih ustanov. Jelka Gerbec je dejala, da je treba poraziti tiste šele, ki v prvi vrsti KD, ki so zavirale reševanje problemov slovenske narodnostne skupnosti, ter okrepiti boj za demokracijo. Slovenci — je zaključila — bodo lahko dali svoj prispevek v tej smeri tako, da ne bodo razpršili glasov, ampak jih osredotočili na KPI, da bi ta lahko z večjo učinkovitostjo in na osnovi vedno širšega mandata slovenskih volivcev prenesla v parlament slovenske zahteve.

Včeraj so med tiskovno konferenco v nekem tržaškem hotelu predstavili kandidate tako imenovanega «laičnega zaveznitva» za senat. Navzok so bili deželni tajniki treh strank, ki sestavljajo zaveznitvo (Bianchi za PSDI, Barnaba za PRI

in Trauner za PLI), in vsi kandidati, začeni s častnikom Albertom Roncheyem, ki bi na osnovi volilnih izidov 15. junija imel konkretne možnosti izvolitve v senat in v prvem tržaškem okrožju. Deželni tajnik PSDI William Bianchi je orisal razloge, ki so privedli do sklenitve zaveznitva. Volilni zakon za senat — je dejal — daje prednost velikim strankam, medtem ko so ostanki razpršeni in neuporabni. Med tremi strankami pa obstajajo nekatere stične točke, ki so omogočale zaveznitvo. Glavni razlog pa je potreba, da se zagotovi prisotnost čim večjega števila resnično demokratičnih predstavnikov v senatu, ki bi utegnili imeti v novi zakonodajni dobi izredno važnost.

Med tiskovno konferenco je bil govor seveda tudi o italijansko-slovenskih sporazumih, ki so v preteklih mesecih povzročili nemalo sporov v nekaterih izmed strank «laičnega zaveznitva». Ronchey je v tej zvezi dejal, da je skrbno preučil vsebino pogodbe, njenih prilog in protokolov, in da se je o tem posvetoval tudi z izvedenci zunanjega ministrstva. Sicer pa je izrazil mnenje, da bi to vprašanje ne smelo biti predmet predvolilnih debat, saj bodo v središču te volilne kampanje hudi politični problemi splošne narave, kot so gospodarska kriza, inflacija, brezposelnost itd.

● Sindikalno združenje lekarnarjev tržaške pokrajine sporoča, da bodo zavarovalnici INADEL osledej ponovno

lahko prejeli brezplačno zdravila v vseh lekarnah naše pokrajine.

● Krožek za politične in družbene vede Che Guevara priredi v petek, 4. junija, predavanje senatorja Paola Seme o temi «Trst 1976». Sledila bo razprava. Predavanje bo ob 20. uri na sedežu krožka v Ul. Madonina 19.

Izredno zanimanje za kraško floro

Kras vzbujala veliko zanimanje pri znanstvenikih iz vse Evrope. Prav v teh dneh se muči v Trstu skupina botanikov z ženevske univerze, ki proučuje kraško floro. Čez nekaj dni bo priselila v naše mesto tudi skupina kakih 20 profesorjev iz Hannovra. Inštitut za botaniko pri tržaški univerzi je ob tej priložnosti pripravil za goste ekskurzije na Volnik, na področje ob obalni cesti in v Glinščico.

Med tiskovno konferenco je bil govor seveda tudi o italijansko-slovenskih sporazumih, ki so v preteklih mesecih povzročili nemalo sporov v nekaterih izmed strank «laičnega zaveznitva». Ronchey je v tej zvezi dejal, da je skrbno preučil vsebino pogodbe, njenih prilog in protokolov, in da se je o tem posvetoval tudi z izvedenci zunanjega ministrstva. Sicer pa je izrazil mnenje, da bi to vprašanje ne smelo biti predmet predvolilnih debat, saj bodo v središču te volilne kampanje hudi politični problemi splošne narave, kot so gospodarska kriza, inflacija, brezposelnost itd.

SPOROČILO ZAVODSKIM IN OSNOVNOŠOLSKIM SVETOM

Tajništvo Sindikata slovenske šole, vabi zavodske in osnovnošolske svete, da s svojimi vlogami na šolske in druge pristojne oblasti podprejo upravičene zahteve kolektiva Stalnega slovenskega gledališča, da osebno obiščejo kolektiv in mu izrečejo svoje solidarnost.

PO SKLEPU SINDIKALNE ZVEZE CGIL, CISL IN UIL

USLUŽBENCI JAVNEGA SEKTORJA OD VČERAJ V STAVKOVNI AKCIJI

Stavkovnemu gibanju so se pridružili tudi uslužbenci pogrebnih prevozov tržaške občine, kar je povzročilo neza dovoljstvo med prebivalstvom

Včeraj se je na Tržaškem začela stavka uslužbencev javnega sektorja. Sindikalna zveza CGIL, CISL in UIL se je za to-stavko odločila z namenom, da bi prisilila krajevne organe k uresničevanju delovne pogodbe. Nekaterke uprave namreč ne izvajajo v celoti te pogodbe. Poleg tega pa uslužbenci v javnem sektorju zahtevajo izplačilo zaostankov plač, ki se nanašajo na obdobje od julija 1973 do decembra 1974. Glede te sindikalne zahteve so namreč nekatere uprave naše dežele med katerimi je tudi tržaška občina, ohranile zaprto stališče.

Stavke, ki bo trajala do četrтка, 3. junija, se je udeležilo velik del uslužbencev krajevnih ustanov na Tržaškem. Pokrajinska sindikalna zveza je v posebnem poročilu izrazila zadovoljstvo nad uspehom včerajšnje stavke ter pozvala delavstvo naj še naprej budno manifestira s stavkovno akcijo svojo odločno zahtevo po popolnem spoštovanju delovne pogodbe.

Seveda je včerajšnja stavka privedla do nekaterih nevedstosti. Pri tem je treba omeniti, da so v tržaški občini stavkali tudi uslužbenci

občinskega podjetja, ki skrbi za prevoz in pokop umrlih. Čeprav jih je tajništvo sindikata uslužbencev te kategorije, včlanjeno v novo delavsko združenje CGIL, pozvalo naj nadaljujejo svoje delo, ker bo sicer prekinitve te pomembne službe povzročila resne težave med prebivalstvom. Žal se temu pozivu ni pridružil še ostali dve sindikalni organizaciji. Včeraj je vsekakor delovala le posebna služba za izredne pogoje.

V zvezi s stavko je tudi tržaška federacija KPI izrazila zaskrbljenost nad dejstvom, da so popolnoma paralizirali sektorje, kot so pogrebni prevozi in javna čistota, kar pomeni, da vzbujajo nezadovoljstvo tudi med prebivalstvom in ni mogoče, da bi bila morala imeti. V poročilu KPI je med drugim rečeno, da so krajevne leve uprave pripravljene na rešitev tega problema.

V četrtek se bodo predstavniki krajevnih uprav vsekakor sestali s sindikati ter razpravljali o delavskih zahtevah.

V prihodnjih dneh napovedujejo tudi delavske skupščine. Večja sindikalna manifestacija bo danes v Miljah, kjer bodo sindikalni predstavniki obravnavali prebivalstvu, za kaj so se odločili za stavko.

● Skupščina študentov pravne fakultete tržaške univerze v tiskovnem poročilu opozarja, da nekateri profesorji ne izpolnjujejo obveznosti študentov, ki kot primer navedli ravnatelja fakultete prof. Querzija, ki je, tako pravi poročilo, prisoten na univerzi poprečno le dvakrat mesečno.

Odoben proračun ACEGAT za leto 1976

Včeraj se je sestel upravni svet občinskega podjetja ACEGAT. Na dnevnem redu je bilo glasovanje o proračunu podjetja za leto 1976; za odobritev proračuna so glasovali predstavniki KD, PLI in PRI; vzdržali sta se KPI in PSL. Proračun so tako odobrili s 5 glasovi, dva svetovalca pa sta se vzdržala.

Pri sestavi letošnjega proračuna so upoštevali hudo gospodarsko krizo in zato se je primanjkljaj povečal le za 10 odstotkov v primeri s primanjkljajem lanskega leta. Se

Vaščani v prenovljeni občinski hiši v Borštu

Uspela revija «Pesem ne pozna meja» predstavlja pomemben kulturni dogodek

Ob tej priložnosti je prišlo do uradnega pobratenja med kriškim društvom «Vesna» in društvom «Svoboda» iz Trbovelj

Združeni zbori na nedeljski reviji v Križu

V kriškem Ljudskem domu je bilo v nedeljo prvo širše srečanje pevskih zborov iz našega in koroškega zamejstva ter iz matične domovine, ki že vrsto let sodelujejo med sabo. Na tej pomembni zborovski reviji, ki so ji dali pomenljivo ime «Pesem ne pozna meja», so bili v gosteh prosvetnega društva «Vesna» zbori iz Dobrodoja in Trebč, iz Branika in Trbovelj ter zbor iz Pliberka na Koroškem. Nedeljsko srečanje v Križu pa ni bilo le priložnost za krepitev in poglobljanje stikov med temi zbori, za nadaljnjo vrednotenje načela o enotnem kulturnem

prostoru ter za primerjanje dosežkov in posredovanje izkušenj na zborovskem področju, temveč tudi prijetna priložnost za uradno pobratenje med društvoma iz Križa in Trbovelj, ki že nad deset let vzdržujeta stalne in plodne prijateljske stike.

V Križu je bilo v nedeljo vse živo že v dopoldanskih urah, ko so prišli prvi gostje. Naj omenimo, da je predstavništvo kriškega društva pospremlilo trboveljski zbor na ogled Rizarne, kjer jim je Viktor Bogatec spregovoril o grozotah, ki so se v njej dogajale, ter o nedanem procesu. Društvo «Vesna» je ob tem obžalovalo, da tržaška občina ni poskrbela za uradnega slovenskega vodica za razne delegacije, ki prihajajo iz matične domovine.

Pred začetkom revije so se vsi nastopajoči skupno s kriškim prebivalstvom zbrali pred spomenikom, kjer so se poklonili spominu padlih v enominutnem molku in poljubni povelji. Po pozdravnem nagovoru predsednika kriške zveze partizanov Ferdinanda Bogataca je imel kratek prihodnji govor mladinec Sandor Tence, ki je med drugim poudaril, da se moramo najprej in v največji meri zavezati našim padlim junakom, če se lahko danes svobodno izražamo in kulturno in politično izživljamo.

Dolg spoved je nato krenil proti Ljudskemu domu, kjer so se, sicer z zamudo, ki bi se dala omejiti, predstavili številnemu občinstvu nastopajoči zbori. Predstavila jih je napovedovalka Norma Trejak, ki je v uvodu dejala, da je organizator revije v prvi vrsti vodila zavest, da pesmi ni mogoče zaježiti in ukleniti in da pesem ne pozna meja. Kot je odmevala v težki dobi fašističnega preganjanja, tako odmeva še danes vsepovsod, kjer živijo Slovenci, pa naj bo v mejah Slovenije, ali v Italiji in na Koroškem, kjer je treba premagovati številne ovire.

«Domača pesem nas druži in napaja z življenjsko silo», je med drugim dejala Trejakova, «zato v mestu ali na vasi, kjerkoli živimo, negujemo in bogatimo to našo dragoceno zapuščino po družini — zaradi naše kulturne dejavnosti, ki je za nas življenjska potreba».

V prvem delu sproveda so po nastopu združenih moških zborov z Vračevco Zdravico nastopili moški

pevski zbor «Jezero» iz Dobrodoja pod vodstvom Silvana Krizmančiča, mešani zbor «Podjuna» iz Pliberka na Koroškem pod vodstvom Otta Wutteja, ki je bil deležen še posebno toplega sprejema in aplavza, moški zbor «Franc Zgonik» iz Branika, ki ga je vodila Boža Birska v odsotnosti Guda Filipčiča ter dekliski zbor «Vesna» iz Križa pod vodstvom Pije Cah. Vsem nastopajočim zborom je predsednik p.d. «Vesna» Niko Sirk podelil spominsko plaketo.

V drugem delu sproveda je bila slovesnost pobratenja med Trboveljskim in Križem. Predsednika obeh društev — Vilko Sirk za p.d. «Vesna» in Stane Suštar za p.d. «Svoboda» iz Trbovelj, sta po orisu dosedanjega plodnega sodelovanja podpisala listino o pobratenju ter si izmenjala darila in želje po še plodnejšem sodelovanju. Kulturni spored je za tem nadaljeval trboveljski mešani zbor pod vodstvom prof. Staneta Ponikverja. Za njim je nastopil trboveljski oktet. Pod vodstvom Mirka Guštinca se je občinstvu predstavil še mešani zbor «Primorec» iz Trebč, zaključil pa je domači moški zbor «Vesna» pod vodstvom netrudnega Frančka Jerjave. Prijetno slavlje se je zaključilo z nastopom združenih pevskih zborov, ki so zapeli Simonitjevo «Vstajenje Primorske». Navdušenju ni bilo ne konca ne kraja in to pesem so morali zbori tudi ponoviti. Prepevanju pa s tem še ni bilo konec. Lepa slovenska pesem je v Križu odmevala še pozno v večer, istočasno pa so se sklepali dogovori o skorajšnjih pomolnih snidenjih.

Ob zaključku revije je Norma Trejak prebrala tudi resolucijo v podporo boju Stalnega slovenskega gledališča. Resolucija se glasi: «Pevke, pevec in občinstvo, zbrani na prvi pevski reviji «Pesem ne pozna meja», izražajo popolno solidarnost s bojem kolektiva Stalnega slovenskega gledališča iz Trsta, ki je moral zaradi neizpolnjenih dolžnosti odgovornih organov prenehati s svojo dejavnostjo. Zavedajoč se velikega kulturnega in narodno-obrambnega pomena našega gledališča, pozivamo vslovensko javnost, da odločno podpre te pravne zahteve našega gledališča in da zahteva od odgovornih organov naj takoj ukrepanje v duhu republiške ustave in nedavnega omisskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo».

Krasno sončno vreme je privlačilo številne obiskovalce, ki so imeli na prazniku vina, jedate in pijače na pretek. Dolg in pester kulturni spored je pričela kočevska godba s koračnicami in umetnimi skladbami, moški pevski zbor «Svoboda» iz Kočevja pa je zapel «Zdravice», «Dalmatinsko kolo» in «Pesem o svobodi». V spomin so prejeli z rdečimi vrticami okrašen «fiskon vina». Potem so otroci osnovne šole z recitalom počastili 100-letnico Cankarjevega rojstva in zapeli «Gor čez jezero», «Oj božice» in «Lepo je v naši domovini». Prijetno se je nato predstavila Saleška folklorna skupina iz Velenja s plesi iz Bele krajine in Posavine. Tamburaški orkester je zaigral nekaj skladb, nakar so večji folkloristi prikazali še štajerske plesje. Po skladbi, ki jo je izvedla godba iz Kočevja, je Mirko Kapelj izrazil v imenu PSZ željo, da bi se gostje dobro počutili v naši deželi, kot se počuti brat, ki pride na obisk k bratu, saj smo vsi bratje po krvi, jeziku in mišljenju. Nadaljeval je, da so tako srečanja pomembna, ker se lahko razvija medsebojno sodelovanje, iz katerega slovenska narodna manjšina črpa sokove za svojo obstoj in nadaljnje delovanje. Ob zaključku je poudaril težak boj

mladencev, nato otroci, godci, pevci, občinski upravitelji in gostje, na koncu pa vaščani.

Krasno sončno vreme je privlačilo številne obiskovalce, ki so imeli na prazniku vina, jedate in pijače na pretek. Dolg in pester kulturni spored je pričela kočevska godba s koračnicami in umetnimi skladbami, moški pevski zbor «Svoboda» iz Kočevja pa je zapel «Zdravice», «Dalmatinsko kolo» in «Pesem o svobodi». V spomin so prejeli z rdečimi vrticami okrašen «fiskon vina». Potem so otroci osnovne šole z recitalom počastili 100-letnico Cankarjevega rojstva in zapeli «Gor čez jezero», «Oj božice» in «Lepo je v naši domovini». Prijetno se je nato predstavila Saleška folklorna skupina iz Velenja s plesi iz Bele krajine in Posavine. Tamburaški orkester je zaigral nekaj skladb, nakar so večji folkloristi prikazali še štajerske plesje. Po skladbi, ki jo je izvedla godba iz Kočevja, je Mirko Kapelj izrazil v imenu PSZ željo, da bi se gostje dobro počutili v naši deželi, kot se počuti brat, ki pride na obisk k bratu, saj smo vsi bratje po krvi, jeziku in mišljenju. Nadaljeval je, da so tako srečanja pomembna, ker se lahko razvija medsebojno sodelovanje, iz katerega slovenska narodna manjšina črpa sokove za svojo obstoj in nadaljnje delovanje. Ob zaključku je poudaril težak boj

Predsednik vaškega PD «Slovenec» Marjan Kosmač se je zahvalil občinski upravi in gradbenemu podjetju ter poudaril, da se je končno uresničila dolgoletna želja po večji dvorani za prosvetno dejavnost. Domače gradbeno podjetje Glavina je res v rekordnem času zelo okusno prenovilo prejšnjo premajhno občinsko hišo, kateri pa manjka še notranja oprema.

Ze popoldne je pred občinsko hišo igrala godba na pihala iz Kočevja. Dolinski župan Edvin Švab je nato izročil vaščanom ključne nove občinske hiše in poudaril, da se to dogaja prav v okviru tako skrbno pripravljene vaškega praznika. Sključeno se je na Cankarjeve besede «Ne umisljanje, pravice iščem.» je zupan nadaljeval: «Za pravice delovnih ljudi v najširšem smislu, od vse slovenske narodnostne skupnosti na teh tleh, do demokratične, predne in socialistične ureditve družbe, v kateri živimo, tem ciljem, tem plemenitim idealom, naj služi vaša skupni dom.» Zaključil je z obzgodbo krotkega fašističnega zločina v lacijskem mestecu Sezze Romano in z zahtevo, da se takoj in odločno ukrepa proti zločinom, ter skupno nastopi proti črnim silam, ki ne smejo imeti vstopa na naše ozemlje.

Domači mešanji pevski zbor je zapel dve pesmi, po eno pa sta zapela moški pevski zbor iz Kočevja in vaški osnovnošolski pevski zbor, godba iz Kočevja pa je ponovno zaigrala koračnico. Po ogledu hiše, kjer je bila razstava ob 100-letnici Cankarjevega rojstva, ki so jo pripravili s pomočjo Mladinskega krožka iz Trsta in otrok osnovne šole iz Boršta, so vsi odšli v spovedo do Hribence. Na čelu so bili štirje pari

(Nadaljevanje na zadnji strani)

S 15. JUNIJEM LETOS

Nova proga Adriatice Benetke-sredozemske luke

Pomorska družba «Adriatica» s sedežem v Benetkah bo 15. junija letos vzpostavila novo redno pomorsko zvezo med Benetkami, Grčijo, Ciprom, Izraelom in Turčijo. Na novo progo Lj postavila motorno ladjo roll-on-roll-off «Espresso Livorno», ki bo sprejemala na krov tako potnike kot vozila in drugo blago. Ladja razpolaga tudi z večjimi hladilniki in je opremljena za manipulacijo izrednih tovarov. «Adriatica» vzdržuje že redno zvezo Benetke - Grčija - Egipt, in sicer z ladjo «Espresso Cagliari», ki je enaka ladji «Espresso Livorno», z drugimi ladjami roll-on-roll-off pa povezuje Trst in Benetke oziroma Genova in Marsej z Grčijo, Libanonom, Sirijo, Ciprom, Turčijo in Aqabo.

GLASBENA MATICA — TRST
Danes, 1. junija, ob 20. uri v dvorani J. Gallus, Ul. R. Manana 29

ZBOROVSKI VEČER

Nastopajo:
Otroški pevski zbor šole Glasbene matice
Mladinski pevski zbor šole Glasbene matice
Komorni zbor Glasbene matice
Dirigenta:
Stojan Kuret - Janko Ban
Vljudno vabljeni

Šolske vesti

Učenci in profesorji srednje šole Simon Gregorčič v Dolini vabijo na ogled razstave risb in izdelkov. Razstava bo odprta danes in jutri dopoldan v dolinski Torkli.

Ravnateljstvo znanstvenega liceja «France Preseren» obvešča, da bo danes, 1. junija, ob 9. uri na šoli Cankarjeva proslava. Po proslavi bo odprte razstave risarskih in grafičnih izdelkov dijakov. Razstava bo odprta do sobote, 5. junija, vsak dan od 9. do 12. ure.

Osnovna šola Prosek prireja razstavo risb in ročnih del jutri, 2. junija. Razstava bo odprta od 9. do 13. ure in od 16. do 20. ure. Iste dne bo ob 19. uri šolska prireditev.

Učenci in medrazredni svet osnovne šole na Očipnih vabijo starše in prijatelje na zaključno šolsko prireditev, ki bo jutri, 2. junija, ob 17. uri v Prosvetnem domu. Ponovitev bo v soboto, 5. junija, ob 18.30 v Finžgarjevem domu.

Zaradi stavke občinskih uslužbencev bosta razstava in zaključna prireditev devinskih in sesljskih učencev v osnovni šoli v Sesslanu v soboto, 5. junija, od 16. do 20. ure.

Razna obvestila

Sekcija ANPI - VZPI Devin - Nabrežina vabi bive partizane, politične preganjence, deportirane in simpatizirajoče na občni zbor, ki bo v soboto, 5. junija, v dvorani I. Gruđen v Nabrežini s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o sedanjem stanju; 2. Pregled izvršenega dela; 3. Volitve odbora sekcije; 4. Razno.

Podporno društvo v Rojano obvešča, da bo v nedeljo, 6. junija, ob 9.30 in ob 10. uri v drugem sklicanju 84. redni občni zbor.

Včeraj - danes

Danes, TOREK, 1. junija
RADOVAN
Sonce vzhaja ob 4.19 in zahaja ob 19.46 — Dolžina dneva 15.27 — Luna vzhaja ob 7.26 in zahaja ob 22.19.
Jutri, SREDA, 2. junija
PROGLAŠITEV REPUBLIKE

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 24.4 stopinje, najnižja 15.3 stopinje, ob 19. uri 21 stopinj, zračni pritisk 1013.7 mb lahko narasča, vlaga 50-odstotna, nebo malo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 18.7 stopinje.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)
Bisioletto, Ul. Roma 16; Davanzo, Ul. Bernini 4; Al Castoro, Ul. Caviana 11; Spozna, Ul. Montorsino 9.

NOCNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)
Vielmetti, Trg della Borsa 12; Al Centauro, Ul. Rossetti 33; Madonna del Mare, Largo Piave 2.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba za zavarovalnice INAM in ENPAS od 22. do 7. ure, tel. št. 732-627.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA P. LUIZI 13 - ☎ 81-448

TECAJI VALUT V MILANU
DNE 31. 5. 1976

Ameriški dolar:	debeli drobiti	843,50
Funt sterling		1457,-
Švicarski frank		345,75
Francoski frank		178,-
Belgijski frank		20,85
Nemška marka		324,50
Avstrijski šiling		45,-
Kanadski dolar		840,-
Holandski florint		305,-
Danska krona		138,-
Švedska krona		186,-
Norveška krona		149,-
Dinar:	debeli drobiti	22,-
		23,-
		45,-
		45,-

MENJALNICA vseh tujih valut

Gledališča

VERDI
Od jutri dalje bodo pri blagajni gledališča Verdi (tel. 31-948) na razpolago vstopnice za petkov (ob 21. uri za red A) in sobotni koncert (ob 18. uri za red B), ki bosta pod taktirko Ralfa Weikerta in s sodelovanjem pianista Joffreya Swanna.

Koncerti

Petje in klavir za sindikalne koncerte

Danes, 1. junija, ob 21. uri bo v veliki dvorani Krožka za kulturo in umetnost v Ul. S. Carlo 2 koncert dua italomeriške mezzosopranistke Barbare Manford in pianista Hansa Fazzaria. Izvajala bosta skladbe Calabija, Campogalliana, Viozzija, Zafreda, Fazzaria, Allegre, de Banfielda, Nietzscheja in izbor crnkish duhovnih pesmi. Vstop prost.

Kino

La Cappella Underground Zaprtro.
Ariston 16.30 «Adele H.», una storia d'amore. Barvni film.
Mignon 16.00 «Yellow 33». Režiser: Jack Nickolson. Igrajo Karen Black, William Tepper in Michel Margotta. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Grattacielo 16.00 «Ma il tuo funziona o no?». Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Fenice 16.00 «La bestia». Igrajo Sirpa Lane, Lisbeth Hummel, Elisabeth Kaza in Guy Trejan. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Excelsior 16.00 «Stupro». Igra Margaux Hemingway. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Nazionale 16.00 «Un letto in società». Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.

Eden 16.30 Emanuele Nera «Orient reportage». Igrata Eli Galleani in Gabriele Tinti. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Ritz 16.30 «Luna di miele in tres». Renato Pozzetto in Stefania Casini. Barvni film.
Aurora 16.30 «L'uomo che cadde sulla terra». Igra David Bowie. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Cristallo 16.30 «Il comune senso del pudore». Igrajo Alberto Sordi, Claudia Cardinale in Florinda Bolkan. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.

Capitol 16.00 «Scandal». Barvni film. Igrata Franco Nero, Lisa Gastoni. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Fildrammatico 16.30 «La bocca del piacer». Barvni film.
Moderno 1

NA OPENSKI SREDNJI ŠOLI «SREČKO KOSOVEL»

Zaključna šolska prireditev posvečena Cankarju in Kosovelu

Dijakinji Miri Štor štipendija iz sklada pokojnega profesorja Andreja Čoka

V nedeljo zvečer se je s peštrimi sporedom zaključilo šolsko leto 1975-76 srednje šole Srečko Kosovel. Prireditve je dobro uspela, saj je občinstvo, ki je popolnoma napolnilo prostore Prosvetnega doma, z odobravanjem sledilo pestremu sporedu. Brhki napovedovalki Klavdija Zvezal in Nadja Bizjak sta na prijeten in tekoč način napovedovali celotni spored. V začetku sta zbranemu profesorstvu in občinstvu sporočili, da bo letošnja prireditev zares množična, saj šteje šolski pevski zbor nad sto mladih pevcev, igralcev pa bo v prvem in drugem delu okoli petdeset.

Prvi del programa je bil v celoti posvečen našemu velikemu pisatelju Ivanu Cankarju. Odrsko sceno so izdelali dijaki sami pod vodstvom prof. Magde Tavčarjeve, izbor besedil in odsko priredbo je pripravila prof. Zora Tavčarjeva. Med drugim so dijaki uprizorili dramatično igrano črto «Sveto obhajilo», izbor odlomkov iz Cankarjevih del, ki govorijo o pisateljevem rojstnem kraju, o srečanju z Ljubljano, o ljubezni ter o dolgih letih, ki jih je Cankar preživel na Dunaju. Seveda niso pozabili odlomkov iz del, ki jih je naš mojster besede posvetil materi. Sledil je prizorček, ki nam je prikazal, kako je Cankar znan prisilnosti otroški psihi in pokazati, kako otrok dojemajo grozo in vojno in slišali smo nekaj Cankarjevih misli o slovenskem narodu in slovenski kulturi. Sledil je odlomek iz Hlapca Jerneja in za zaključek še nekaj Cankarjevih besed o domovini.

Drugi del prireditve je bil posvečen 50. obletnici Kosovelove smrti. Clani dramskega krožka, katere je pripravila članica Stalnega slovenskega gledališča v Trstu, Bogdana Bratuzeva, so najprej podali sedem pesnikovih pesmi. Sledil je kratek pravilnični prizor o Omarju in o marku.

Nemogoče je našeti vse nastopajočce, saj se je celotne prireditve, kakor že omenjeno, udeležila velika večina dijakov, ki obiskujejo opensko srednjo šolo.

Drugemu delu prireditve je sledila podelitev štipendije iz sklada pokojnega profesorja šole, Andreja Čoka. Pokojnikov prijatelj in sosed Odo Kalan je na kratko orisal življenjsko pot Andreja Čoka. Med drugim je maturante opozoril, da je profesor v njihovih letih zastopil miren in varen dom ter se vključil v Gregorčičovo brigado, sodeloval pri bojih na Krnu, kjer je bil zacet. Zaradi tega «moramo biti vsi tudi njemu hvaležni, če danes lahko svobodno govorimo slovensko, če imamo slovenske šole, če se naša mladina lahko udeležuje v slovenskih kulturnih in športnih krožkih.» Gospa Marija Čokova je nato izročila letošnji nagradni, dijakinji Miri Štor, hranljivo knjižico z ustrezno vstopo. Nagradjenka je v letošnjem šolskem letu obiskovala 3. razred in dosegla najboljši uspeh v matematiki, v

V soboto sta se poročila
BORIS STREKELJ
in
VLASTA ZVAB
Najboljši prijatelji imata čestitajo

Pismo uredništvu

POJASNILO K POROČILU O PROSLAVI 30-LETNICE OSVOBODITVE V ZGONIKU

V zvezi z zločinom izbruhom in v tolini namene nastrojenim člankom v Katoliškem glasniku z dne 27. maja 1976 številka 22 pod naslovom Ob rojstvo proslave v Zgoniku, podpisani Boris Simoneta, stalni dopisnik Primorskega dnevnika iz zgornjega občine napravi sledeče:

Iz ljubezni do resnice in objektivnosti izjavljam, da v torkovski številki Primorskega dnevnika z dne 11. maja res ni bil omenjen nastop cerkvenega zbora, kar je žal predstavljal (s tem se popolnoma, strinjam) pomankljivost v obveščanju. Vendar osebo imam svojo vest popolnoma na mestu in ogorčeno odklanjam tendenciozno namigovanja o moji neobjektivnosti, oziroma o izraziti politični obarvanosti mojega poročanja: v svojem rokopisu sem v nedelje, 10. maja med drugim napisal, da je nastopil tudi mladinski cerkveni zbor, ki je pod vodstvom Toneta Kostnapla zapele «Ljubezen domovine» in «Če na tuje». Z velikim začudenjem sem naslednjega dne ugotovil, da je ta stavek nerazumljivo izostal, zato sem postal v redakcijo popravke, ki naj bi šel v objavo v sredo 12. maja, vendar to se ni zgodilo in ne po moji krivdi oziroma odločitvi. Osebo sem tudi čutil dolžnost, da stopim v stik s članico cerkvenega pevskega zbora in jo obvestim o izvoru neljubega dogodka, kaže pa da ta moj dokaz dobre volje in odgovornosti ni nalezla na pravi odmev.

Spraussem se tudi komu služijo taki izbruh politične nestrpnosti, ki ustvarjajo le slabo kriv in kvir medsebojne miriljubne odnose. Če predstavljajo blatenje, ki ga vsebujejo zadnji odstavek omenjenega članka edine argumente in tako zavani volilni konjčke, je slika res žalostna. Vendar bi želel, da bi v bodoče v Katoliškem glasniku izpustili: taka neosnovana namigovanja v zvezi z mojim osebo.

Boris Simoneta

predmetu, ki ga je prof. Čok po-
učeval.

Štipendijo, ki so jo omogočili po-
kojnikovi prijatelji in kolegi, bodo
podelili tudi prihodnje leto in sicer
najboljšemu dijaku A razreda v ma-
tematik.

Pomen štipendije pa ni le finanč-
nega značaja, kot je poudaril govor-
nik. «Na tak način se hočemo spom-
niti človeka in prijatelja, ki nas je,
žal, prezgodaj zapustil.»

Prireditev je zaključil pevski zbor,
ki je pod vodstvom prof. Marte Re-
pinčeve ubralo zapel pesmi «Lepo
je v naši domovini», «Slepec» in
«Vigni se pesem».

M. K.

Union prireja ljudsko slavo

Združenje Union prireja prihodnjo
nedeljo, 6. junija, ljudsko slavo na
športnem igrišču stadiona «1. maj».

Praznik se bo začel s pohodom «Po

PODRUŽNICA GLASBENE
MATICE V NABREZINI
PD «IGO GRUDEN»

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE MATICE

Danes, 1. junija, ob 20.30 v
dvorani Igo Gruden v Nabrezini.
Vljudo vabljeni - Vstop prost

V NEDELJO V MAČKOLJAH

Praznik češenj v znamenju pesmi

Veliko ljudi z zanimanjem sledilo pestremu kulturnemu programu

Tradicija je že postala, da se ko-
nec maja podamo v Mačkole na
praznik češenj, ki ga prireja domače
prosvetno društvo. Češnje sicer hi-
tore poidejo, kar gredo obiskovalcem
precej v slast, saj so prijetnega oku-
sa in ravno prav zrele, zato ostaja
na pretek drugo jedajo in pičajo.

Prireditveni prostor pa že leta slovi
za izredno posrečeno, saj daje
prijetna hrastova senca in trata
vita, da je to družinski piknik bolj
kot ljudsko - prosvetni praznik.

Lepo počutje iz prejšnjih let in
zelo bogat kulturni program sta tudi
letošnji pripomoška, da se je praznika
udeležilo veliko ljudi. Kulturni spo-
red je otvorila s svojim koncertom
godba na pihala iz Brega. Prisotne
je v imenu PD Mačkolej pozdravil
Danijel Novak, nakar je nastopil do-
mači mešan pevski zbor pod vod-
stvom Dušana Jakomina. Nagovoril
podal prof. Alojz Tul, ki je tudi po-
dal, da je letošnji praznik posve-
čen 100-letnici Cankarjevega rojstva,
ker je že običaj da praznik odraža
stvarnost, v kateri živimo, zato sta
bili prejšnji dve izvedbi posvečeni
kmečkemu puntom, oziroma 30-letnici
osvoboditve.

Sledil je nastop moškega pevskega
zbora Valentin Vodnik iz Dolne,
ki je pod vodstvom Ignacija O. a za-
pel nekaj narodnih, umetnih in par-
tizanskih pesmi. Godba na pihala iz
Brega je igrala za vmesne točke
svoj koncertni program pod vod-
stvom dirigenta Viljama Slavca in
za svoje izvajanje dovela odobra-
vanje občinstva. Nastopu mešanega
pevskega zbora iz Šklednja in s Ko-
lonkova pod vodstvom Dušana Ja-
komina in ki je zapel vrsto narodnih
pesmi je sledil nastop otroškega ali
že skoraj mladinskega pevskega zbor-
a «Slovenski sopek» iz Mačkolej, ki
ga vodi Ljuba Smotlak.

Iz pobratene občine Kočevje je
prišel moški pevski zbor Svoboda,
ki je nastopil na prazniku vina v
Borstu. Pevci iz Kočevja so zapeli
tri pesmi, nakar jih je na odru za-
menjal glasbeno - zabavni ansambl
Ljuzeta Hleberla iz Steverjana, ki
je humoristično in glasbenimi toč-
kami zabaval občinstvo do pričetka
plesa z ansamblom Supergroup, ki
se je kot običajno končal polnoči.

GORIŠKI DNEVNIK

NA SOBOTNI PROSLAVI 30-LETNICE OBSTOJA DOMA

Velik vzgojni in narodnostni pomen slovenskega dijaškega doma v Gorici

Pozdravni govori ravnatelja Edmunda Košute, predstavnice domske skupno-
sti Marije Vižintin, Karla Devetaka, predstavnika SKGZ S. Lipovca, pred-
stavnikov dijaških domov iz Trsta, matične domovine in iz Celovca - Zani-
miv kulturni spored in razstavi umetniških slik in fotografij

Del občinstva na sobotni proslavi v Dijaškem domu

Izredno veliko bivših gojencev,
predstavnikov zamejskih družbeno-
političnih organizacij, organizacij iz
Slovenije, šole ter veliko prijateljev
mladine, se je v soboto zvečer ude-
ležilo proslave 30-letnice ustanovit-
ve in delovanja slovenskega dijaš-
kega doma «Simon Gregorčič» v Go-
rici. Med drugimi so bili prisotni
predsednik SKGZ Boris Race, vice-
konzul SRJ v Trstu Lojze Kante,
znani goriški družbeno-politični de-
lavci iz Nove Gorice Mile Vižintin,
tajnik katoliške prosvete prof. Ker-
ševan, predsednik Združenja dijaš-
kih domov Slovenije Klenjšek, so-
vojenjski in oberbojski župan,
ravnatelj in profesorji slovenskih
šol, podpredsednik SPZ Savetj Ro-
žič, predstavnik ZSSD Dino Roner
ter številni družbeno-prosvetni de-
lavci z Goriškega in tudi s Tržaš-
kega. Celotna manifestacija, ki je
bila zelo skrbno pripravljena, je
prikazala velik pomen te
ustanove. Izraženo so bile številne
zahvalne besede, ki niso bile le
priložnostne, marveč so prišle iz
srca, saj vsi dobro vemo, da je di-
jaški dom v tem obdobju opravil
neprecenljivo delo v korist naše
mladine in vse slovenske narodnostne
skupnosti na Goriškem.

Proslava, ki je bila na dvorišču
doma, se je pričela z odprtim si-
ljskim razstavi, na kateri sodelujejo
mlajši zamejski slikarji — bivši go-
jenci doma. Posamezne sodelujoče
slikarje je predstavil umetniški
kritik prof. Milko Renar ter raz-
členil razstavljen dela.

Sporod so odprli mlajši gojenci
doma, ki so pod vodstvom prof. Sil-
vana Krizmančiča zapeli Bachovo
«Jutrarnja rosa», narodno «Odsila je
starka zima», Haydnovo «Nič ne jo-
či sestrica» ter Mozartovo «Mali po-
tepuh».

Uvodni govor na proslavi je imel
ravnatelj doma Edmund Košuta, ki
je pozdravil vse prisotne gojence,
odbornike dijaške matice, predstave-
nike manjšinskih organizacij ter za-
stopnike družbeno-političnih organi-
zacij v matični domovini, zastopnike
dijaških domov iz Kopra, Nove Go-
rice, Trsta, Celovca, Ljubljane in
Ajdoščine. Svoj govor je Košuta
tako nadaljeval: «Današnja mani-
festacija je nedvomno pomemben
mejniki v naši skupni skrbi in delu
na mladinskem področju, ki je isto-
časno zelo zahtevna, konstantna in
natančna na eni strani ter obrestu-
joča in hvaležna na drugi. Mirno
lahko trdimo, da je kvaliteta mladi-
ne v povojni generaciji drugačna
sodobna in nova. Znal je vsakati
izkustva in trpljenja odraslih, ki
so živeli pod težkimi pogoji. Na de-
lovnem mestu je naš mladinec ak-
tiven in samostojen. Izzinilo je
klečepasto in nacionalna manjvred-
nost, ki je posojevala narodno za-
vest, pri posamezniku. Prepričani
smo, da se bomo dokopali tudi do
zastajanih zakonov, to pa bomo do-
segli tudi s pomočjo tih mladih
sil, ki so porok, da ostanemo tu,
kar smo, tu, kjer smo in da si
glede na to pišemo našo sodbo sa-
ma».

V imenu vzgojiteljev je Anama-
rija Vižintin orisala zgodovino di-
jaškega doma in se spomnila časov
po drugi svetovni vojni, ko so se
zopet odprla vrata slovenskih šol
na Goriškem. Ob naraščanju šte-
vil dijakov je nastala potreba po
ustanovi, ki bi zbirala našo mladi-
no in ji nudila vsaj možno pod-
poro. Dijaški dom je tako postal
središče naše mladine. Z leti so
njegovi prostori postajali pretesni,
kar je narekovalo, da so leta 1962
zgradili nov, sodoben dom. Govor-
nica je izrazila željo, da bi v po-
znejših letih postali vodilni kader
v različnih organizacijah naše mladi-
ne, obenem je cilj dijaškega doma
vcepi v slehernega mladinskega
ljubezen do matere jezika in
naroda.

Karel Devetak se je v imenu
Domske skupnosti gojencev zahva-
lil osebu doma za pomoč, ki jo
nudi mladini. Dejal je da je bi-
vanje v domu zasnovano na najbolj
sodobnih pedagoških načelih, kar
je zelo važen element pri razvoju
mladega človeka. Svoj poseg je
Devetak sklenil takole: «Na ta na-
čin bomo najbolj zvesti načelom, ki
nam jih je utrdil dijaški dom. Tu
smo se naučili živeti svobodno in
odgovorno, naučili smo se spošto-
vati tradicijo in verjeti v napredek,
našli smo se v odgovorni in isto-
časno kritični državljanji».

Čestitke k jubileju je najprej pri-
nesel Sergij Lipovec, načelnik ko-
misije za šolska vprašanja Sloven-
ske kulturno - gospodarske zveze.
Lipovec je v svojem pozdravu de-
jal, da Dijaški dom ni le pomembno
središče gojencev, marveč kovačnica
nove slovenske mladine, ki je
važen del v mozaiku našega nardo-
nostnega življenja. Vzgojna ustano-
va, je nadaljeval, bogati našo kul-
turno življenje, obenem nam daje
jamstvo za bodočnost.

V imenu dijaške matice je pozdra-
vil dr. Tanja Mermolja, ki se je
spomnila na prve težave, ki so jih
moral premagovati, pri ureditve
te ustanove, ki je zrastle po na-
ročili narodnosvobodilne borbe. Ob
tem jubileju se je dr. Mermolja
spomnila na drugo organizacijo, Di-
jaško matico, kateri gre velika za-
sluga za uspeh Dijaškega doma, saj
je vedno s pozornostjo spremljala
razvoj te ustanove in ji pomagala
na vse mogoče načine.

Stojan Vodopivec je v imenu ob-
činske skupščine iz Nove Gorice in
drugih organizacij poudaril pomemb-
nost te obletnice ter ob tej prilo-
žnosti podčrtal pomembnost etnosti-
si vseh Slovencev.

V imenu starejših gojencev, tistih,
ki so dom obiskovali v prvih po-
vojnih letih, je spregovoril Franc
Batič, ki je Lste čase označil kot
najtežje in obenem najlepše. Spom-
nil se je, kako so nesli prvo Tito-
vo štafeto po Korzu (štafeto je vo-
dil prof. Krečič) in kako so jih
fašisti kamnili. Prof. Leopold De-
vetak je prav tako, kot bivši go-
jencev, prinesel pozdrav, ob tem ju-
bileju in obujal spomine na dijaška
leta.

Čestitke k trideseti obletnici ob-
stoja in delovanja goriškega dijaš-
kega doma so prinesli tudi pre-
stavniki dijaških domov s Primor-
ske: Bor s Mihalič v imenu Di-
jaškega doma iz Trsta, Anton Skok
za koprski dijaški dom, Kasestnik
za novogoriški, Ernest Roje za aj-
dovski ter Anica Kokot za celovski.

Kulturni spored se je nadaljeval
s Cankarjevo proslavo, ki so jo
pripravili starejši gojenci doma.
Najprej so Manuela Černic, Silvan
Devetak, Edes Korosec, Emanuela
Leban, Lilijana Semolič, Miran Vi-
žintin in Marko Zvanjič v zborni
recitaciji predstavili Cankarjev lik.
Zanimiva je bila tudi scenska up-
rizoritev o vlogi kulture v svetu,
ki so jo podali gojenci.

Pod vodstvom Marije Češutove
so nato nastopile mlade plesalke fo-
klorne skupine Doma, ki so predsta-
vile stilizirane plesne ter splet slo-
venskih plesov v gorenjskih nardo-
nih nošah. Mlada gojenca Tereza
Predan in Ivan Cost sta nato reci-
tativno ostroški pesmici «Ni: a nana»
in «Mesece».

Nastop gojencev dijaškega doma
iz Kopra je lepo presenetil občinst-
vo. Ritmični ples v sodobni koreo-
grafiji in mimična slika sta bila za
naše gledalce nekaj novega. Poseb-
no pozornost in smeha sta vzbudila
prikaza jutranjega prebujanja in ri-
barjenja, ki ju je z bogato domišlj-
jo podal dijak iz Kopra Pester in

Resolucijo so glasovali svetova-
lci PSI, PSK, KPI, KD, PRI, PS
DI, medtem ko se so vedovali MSI
vzdržali, liberalca pa ni bilo v dvo-
rani.

Resolucijo bo župan poslal pristoj-
nim oblastem v Rim in v Trst. O
občinski seji bomo poročali jutri.

NA ZBOROVANJU KPI V GORICI

General Nino Pasti za postopno odpravo vojaških blokov v Evropi

Kandidat Ivan Bratina meni, da je treba dati krajevnim
upravam avtonomijo pri reševanju slovenskih vprašanj

Upokojeni general vojnega letal-
stva Nino Pasti, ki kot neodvisen
kandidat za senat v nekem rim-
skem okrožju za komunistično parti-
jo, je bil glavni govornik na nedelj-
skem zborovanju za KPI v goriškem
Verdijevem gledališču. General Pa-
sti, ki je bil do pred nekaj leti po-
načelnik glavnega štaba vojnega le-
talstva in podnačelnik vojaških sil
NATO pakta za južno Evropo, je
v svojem govoru, potem ko je pove-
dal vzroke, ki so ga privedli do
kandidature na listih KPI, govoril
predvsem o politiki do armade, ki
je imela povojna Italija in pred-
lagal nadaljnjo politiko na tem po-
dročju.

Kar se tiče zunanje politike in
pripradnosti Italije k NATO je gen.
Pasti dejal, da se komunisti zave-
mojo zato, da za sedaj ostane Italija
v tem vojaškem paktu, vendarle pa
so zato, da se postopoma odpravijo
vzroki, ki omogočajo obstoj dveh

zanimiv kulturni spored je sklenil
moški pevski zbor Jezero iz Dober-
doba, ki je pod vodstvom Silvana
Krizmančiča ubralo zapel «Urca se-
dem je odbila», «Udar na udar»,
«Luna lunica» ter narečno «Na Vi-
pavskem».

Ob zaključku sporeda je bila na
domskem igrišču še finalna odboj-
karska tekma za pokal 30-letnice,
ki ga je osvojila ekipa prosvetnega
društva Naš prapor (o turnirju po-
ročamo na športni strani). Sreča-
nja pa ni bilo še konec, saj so se
po sporedu vsi zbrali v domskih
prostorih ter ob razstavljenih sta-
rih fotografijah obujali spomine na
minula leta v življenju dijaškega
doma in sklepali nova prijateljstva.

ŠOLSKO LETO JE PRI KRAJU

Zaključni izidi na učiteljski in trgovskem zavodu v Gorici

Vsi dijaki zadnjih letnikov pripuščeni k maturi

Šolsko leto se naglo izteka. Na ne-
katerih šolah se je pouk že zaklju-
čil, na drugih pa se bodo vrata za-
prla v prihodnjih dneh. Na učiteljs-
ki in na trgovskem zavodu so že
objavili izide, ki so sledeči:

UČITELJSKE «S. GREGORČIČ»
I. razred

Izdelali so: Devetti Silvan, Gerge-
let Fabij, Mikluz Valter, Peric Bo-
ris, Visintin Bruna.

Šest dijakov ima popravne izpite,
6 pa sta bila zavrjena.

II. razred
Izdelali so: Alt Loredana, Bastia-
ni Giuliana, Černic Mavricij (odlič-
ni), Culiat Sonja, Devetak Tomaž,
Devetta Ivanka, Graunar Ana, Ko-
sić Mirjam, Perse Silvana, Ursič
Lucija, Zavadlav Erika.

Trije dijaki imajo popravne izpi-
te, 2 pa sta bila zavrjena.

III. razred
Izdelal je: Butković Rafael: po-
pravne izpite pa imata dva dijaka.

IV. razred
Vsi dijaki so bili pripuščeni k ma-
turi.

TEČAJ ZA VRTNARICE

I. razred
Izdelali sta: Drožeb Alenka in Pa-
vletič Nadja. Dve tečajnici imata
popravne izpite.

II. razred
Izdelale so: Čej Rita, Devetak
Franka (odlični), Gergelet Ludi-
za, Krulc Suzana, Marassi Aleksan-
dra, Peric Damijana, Petelan Mir-
jam, Dve tečajnici imata popravne
izpite, 2 pa sta bili zavrjeni.

TRGOVSKI ZAVOD

I. razred
Izdelali so: Butković Edvin, Čer-
nic Manuela, Florenčin Patricija,
Komljanec Lucijana, Mavric Franka,
Pahor Lucijana, Pelesson Renca,
Petelan Ana.

Devet dijakov ima popravne izpi-
te, 1 dijakinja pa je bila zavrjena.

II. razred

S SINOČNJE SEJE OBČINSKEGA SVETA

Goriški občinski svet je podprl upravičene zahteve SSG

V debato so poleg župana posegli svetovalci Waltritsch, Paulin in Battello

Goriški občinski svetovalci so na
sinočni seji podprli z resolucijo, ki
so jo predstavili svetovalci Wal-
tritsch, Chiarion, Paulin in Tuzzi
prazadevanje Stalnega slovenskega
gledališča, ki se je znašlo v finanč-
nih težavah in ki je moralo, kot je
našim bralcem znano, prekiniti le-
tošnje sezono.

Zupan Pasquale De Simone je ob-
činskim svetovalcem poročal o ob-
iski delegaciji članov gledališkega
kolektiva na županstvu prejšnji to-
den in o obvezi, ki jo je dal upra-
vitelj in igralcem, da se bo ob-
činska uprava zavzela za to vpra-
šanje.

V debato so posegli svetovalci
Waltritsch (PSI), Paulin (SSK) in
Battello (KPI), ki so obrazložili o-
stali svetovalcem zgodovino našega
gledališča, ki se je rodilo v času
NOb kot partizanska igralna
skupina, in ki nato vsa povojna le-
ta uspešno deluje v prid kulturne
ga razvoja slovenske zamejske sku-
pnosti in tudi posreduje slovenski po-
bliki tostran in onstran meje itali-
janske gledališko kulturo že vsa po-
vojno dobo. V zadnjih letih je pri-
redilo tudi v Gorici uspešne gleda-
liške sezone, letošnjo pa je moralo
zaradi znanih težav prekiniti.

Za resolucijo so glasovali svetova-
lci PSI, PSK, KPI, KD, PRI, PS
DI, medtem ko se so vedovali MSI
vzdržali, liberalca pa ni bilo v dvo-
rani.

Resolucijo bo župan poslal pristoj-
nim oblastem v Rim in v Trst. O
občinski seji bomo poročali jutri.

Odprt za občinstvo park pri županstvu

Z današnjim dnem bodo odprli za
občinstvo park v okviru županstva.
Tudi letos bodo v kiosku sredi par-
ka mešanom na razpolago časo-
pisi in revije in kdor bo hotel pre-
biti nekaj hladnih uric, daleč od
mestnega vrveža, bo tu našel svoje
zatišje. Park bo odprt ob delav-
nikih do konca septembra, od 9.
do 12. ure in od 16.30 do 19.30.

V Gradežu se je pričel kongres nemških zdravnikov

V Gradežu se je v nedeljo po-
polne pričel 24. mednarodni me-
dicinski kongres, ki ga prireja
Zdravniška zbornica nemške zve-
ne republike v sodelovanju z avto-
nomno letovišarsko ustanovo v Gra-
dežu. Uvodnega srečanja se je u-
deležilo 60 nemških in avstrijskih
zdravnikov. Prisotni so bili tudi
krajevni zastopniki oblasti z dežel-
nim odborom za zdravstvo Ro-
manom na čelu. V pozdravnih go-
vorih so tukajšnji zastopniki obla-
sti in turizma poudarili važnost, ki
jo ima, od leta 1953 dalje, kongres
zdravnikov v Gradežu, ki dejansko
pomeni pričetek turistične sezone.
Letošnji kongres ima še večjo važ-
nost, saj so se prireditelji bali, da
turistov ne bo, ker so se v Nemčiji
razširile vesti, da je tudi Gradež
prizadet zaradi potresa. Kongres bo
trajal do 12. junija.

Včeraj v Trstu

Goričanka obsojena
zaradi žaliive vlade

Tržaško prizivno porotno sodišče
je obravnavalo včeraj primer 22-
letne Goričanke Di Gianantonio, ki
je bila obtožena žalitve vlade. De-
kle je 30. januarja 1973 razdejevalo
pred goriškim licejem Dante leta-
ke, ki nalagajo vladi del krivde za
usmrtni študenta Franceschija pred
milansko univerzo Bocconi. Na leta-
ku je pisalo, da se «Andreottijeva
vlada poslužuje umorov, da prepre-
či delavske in študentske mani-
festacije».

Di Gianantoniovo, ki se je med-
tem omožila in preselila v Tržico,
je bil prvostopenjsko sodišče oprosti-
lo zaradi pomanjkanja dokazov, proti
tezi razsodi pa je glavno državno
pravnidstvo vložilo priziv. Državni
pravniki Francoz je

NEKDANJI AKTIVISTI OF IZ TRSTA IN OKOLICE NA IZLETU V LJUBLJANI

Srečanje, ki naj bi prispevalo k utrjevanju medsebojnih vezi

Postanek pred spomenikom Ivanu Cankarju na Vrhniki - Sprejem v veliki dvorani ljudske skupščine - Obisk groba narodnih herojev ter strelišča talcev v Gramozni jami - V Rašici, prvi slovenski vasi, ki so jo zažgali nacisti

«Današnje srečanje naj bi bilo pomembno k boljše medsebojne spoznavanju» poglobljanju in utrjevanju vezi med nami, vezi, ki bi morale biti spričo še vedno tako aktualnih življenjskih vprašanj slovenske narodne skupnosti v Italiji še bolj intenzivna. Mislim, da je ob tej priložnosti prav gotovo stalno in dosledno — vsestransko podporo matične dežele Slovenije in širše jugoslovanske skupnosti in borbi za naše upravičene narodnostne pravice. Takšna podpora in pomoč bo veljala tudi v prihodnje. Pri tem pa bo gotovo Ljubljana kot središče naše republike in pomembno mesto v jugoslovanski skupnosti vsekakor med prvimi — je predsednik ljubljanske mestne konferen-

ljano in v njej nekaj zgodovinskih mest ter Rašico, to je tisto vas nad Ljubljano, ki so jo nacisti že 21. septembra 1941 zažgali, da bi s tem ustrahovali slovenske ljudi, slovenske vasi, ki so podpirale in dajale zavetje novi, revolucionarni slovenski vojski, ki je nastajala v gozdovih.

Vlado Benzik je v svojem pozdravu gostom s Tržaškega v veliki dvorani ljudske skupščine prikazal tudi nekdanjo, borbeno Ljubljano in Ljubljano današnjih dni. Povedal je, kako je Ljubljana, ki je stela tedaj komaj 60.000 prebivalcev, prestala 49 mesecev okupacije, od katerih kar 39 obdaja z žico, kako je že 1941. leta s tako imenovanimi plebiscitnimi akcijami pokazala svojo priravnost o svobodni fronti, kako je v letu 1942 imela že 3000 zaprčenih članov narodne zaščite, ki so bili organizirani v bataljone, čete in vo-

ŠE O PRIREDITVI OPENSKEGA PD «TABOR»

Tiranove «Čudežne gosli» v izvedbi openskih otrok

Res svetel dosežek v zgodovini našega amaterskega ustvarjanja

Vračamo se k uprizoritvi otroške igre «Čudežne gosli» v izvedbi otrok prosvetnega društva «Tabor» iz Opčin, ki je bila prejšnji teden v openskem Prosvetnem domu. Vračamo se k temu izrednemu kulturnemu dogodku zaradi globokega vtisa, ki so ga na nas, na vse gledalce prvih dveh predstav, napravile nenavadno sproščene in interpretacije Tiranove pravljice, scensko in režijsko učinkovita upodobitev, predvsem pa množičnost nastopajočih. Kakor je delo z malčki vselej nadvse hvalno, tako je tudi skrajno zahtevno, posebno še, če jih je več kot petdeset, kolikor jih nastopa v «Čudežnih goslih». Že samo to dejstvo nam daje razsežnost samozvestne tvornosti openskega prosvetnega društva, ki ga v njegovem plodnem ustvarjanju ne zavstavi prva ovira ali težava. In težav ni bilo malo od samega početka «Čudežnih gosli», ko so zamislili 6 tej otroški igri šele premlevali, ko so nato zbirali vse brezštevne ploščice njenega mozaika in, pozneje, ko so te ploščice sestavljali v harmonično, dopadljivo in navdušujočo celoto, kakršna se je prikazala očem številne publike na sobotni in nedeljski predstavi.

Vsebinska Tiranova dramske pravljice je enostavna in preprosta in bi mogla biti ob površni gledališki izdelavi celo dolgočasna in brezbarvna. Na openskih gledaliških deskah pa je zaživel v silni pestrosti in barvitosti. Lahko bi rekli, da je bila vsebina podrejena živahnosti dogajanja na odru in ne dinamika vsebini. Pri tem velja omeniti prizor slavlja na kraljevem dvoru, ki je že nekakšna predstava v predstavi.

Prožnost uporabe scenskih, režijskih, glasbenih in koreografskih elementov je dosegla v tem prizoru prepričljivi učinek. Naj omenimo tu čudovit minuet na Chopinov skladbo, akrobatski nastop dvorskega norčaka — Janje Suligoj, solospjev truhdarčuka — Egon Gornika na izvorno glasbo Ubalda Vrabca, solo balet Nataše Škuke ter nastop kuharčkov, ki je bil med najbolj posrečeni vložki in za najmlajše gledalce pravo doživetje.

Predolgo bi bilo navajanje vseh

ŠE O PRIREDITVI OPENSKEGA PD «TABOR»

Tiranove «Čudežne gosli» v izvedbi openskih otrok

Res svetel dosežek v zgodovini našega amaterskega ustvarjanja

Vračamo se k uprizoritvi otroške igre «Čudežne gosli» v izvedbi otrok prosvetnega društva «Tabor» iz Opčin, ki je bila prejšnji teden v openskem Prosvetnem domu. Vračamo se k temu izrednemu kulturnemu dogodku zaradi globokega vtisa, ki so ga na nas, na vse gledalce prvih dveh predstav, napravile nenavadno sproščene in interpretacije Tiranove pravljice, scensko in režijsko učinkovita upodobitev, predvsem pa množičnost nastopajočih. Kakor je delo z malčki vselej nadvse hvalno, tako je tudi skrajno zahtevno, posebno še, če jih je več kot petdeset, kolikor jih nastopa v «Čudežnih goslih». Že samo to dejstvo nam daje razsežnost samozvestne tvornosti openskega prosvetnega društva, ki ga v njegovem plodnem ustvarjanju ne zavstavi prva ovira ali težava. In težav ni bilo malo od samega početka «Čudežnih gosli», ko so zamislili 6 tej otroški igri šele premlevali, ko so nato zbirali vse brezštevne ploščice njenega mozaika in, pozneje, ko so te ploščice sestavljali v harmonično, dopadljivo in navdušujočo celoto, kakršna se je prikazala očem številne publike na sobotni in nedeljski predstavi.

Vsebinska Tiranova dramske pravljice je enostavna in preprosta in bi mogla biti ob površni gledališki izdelavi celo dolgočasna in brezbarvna. Na openskih gledaliških deskah pa je zaživel v silni pestrosti in barvitosti. Lahko bi rekli, da je bila vsebina podrejena živahnosti dogajanja na odru in ne dinamika vsebini. Pri tem velja omeniti prizor slavlja na kraljevem dvoru, ki je že nekakšna predstava v predstavi.

Prožnost uporabe scenskih, režijskih, glasbenih in koreografskih elementov je dosegla v tem prizoru prepričljivi učinek. Naj omenimo tu čudovit minuet na Chopinov skladbo, akrobatski nastop dvorskega norčaka — Janje Suligoj, solospjev truhdarčuka — Egon Gornika na izvorno glasbo Ubalda Vrabca, solo balet Nataše Škuke ter nastop kuharčkov, ki je bil med najbolj posrečeni vložki in za najmlajše gledalce pravo doživetje.

Predolgo bi bilo navajanje vseh

JOŽKO HUMAR

Primož Trubar je živel in se vzgajal tudi v Trstu

(Odlomek iz dela «Primož Trubar - rodoljub ilirski»)

Bonomo je bil prvi, ki je spoznal pravo vrednost mladega Primoža. Če ga je kot Kranjca učil in vzgajal v svoji školi tudi potem, »o mu ni mogel več služiti kot deželni pevec, je v njem gotovo videl bodočega razširjevalca novih verskih in političnih idej, ki jih je neopazno, a vztrajno vsajal v duše mladih klerikov.

Primož bržkone ni zamudil nobene priložnosti, da spozna preteklost Trsta in njegove okolice, da prisluhne sočni govorici svojih rojakov s Krasa in da spozna vlogo in pomen Habsburžanov, ki so kot pajki širili svojo oblast nad zemljami, kjer so prebivali njegovi rojaki.

Kot daljni odmev idej, ki jih je Primož srkal vase v Bonomovi školi, zvene točke besede, ki jih je l. 1565 napisal v pismu Adamu Bohoriču: «Ne dvomimo, da dobro poznaš in neredko obžaluješ nesrečno kulturno zaostalost naše oče domovine ... Toda ko bi le vsi, ki to bedno rojstvo v resnici občutijo, hoteli združiti z nami svoje misli in delo ter z nami vred napeti vse sile, da mu napravijo konec.»

Ko je Bonomo menil, da je mladega Primoža dovolj pripravil za nadaljnji študij, mu je omogočil šolanje na Dunaju. Da bi Primož imel zagotovljena sredstva za študij, mu je dal župnijo v Luki pri Radečah. Trubar je župnijo prepustil namestniku, pri tem si je izgovoril del njenih dohodkov, nakar se je odpravil na dolgo pot proti Dunaju novim spoznanjem nasproti

6. SLOVENSKI PRIDIGAR V TRSTU

Trubar je s prižnice ljubljanske stolnice že nekaj časa grmel proti zidanju romarske cerkve na Skalnici pri Gorici. Trdil je, da se vse take cerkve zidajo »na prigovarjanje hudičevih, lažnivih bab, kurb in hudobnih ljudi« in da k temu krepko pripomorejo »č lažnivih pričevanjem se farji, cerkveni ključarji in mešnarji zaradi svojih trebuhov».

Trubarjevo odkrito nasprotovanje, da bi se na Skalnici (pri Gorici) zidala nova romarska cerkev, je šla očiglednemu patriarhu po lagoma na živce. In našel je sredstvo, da Trubarju prepreči njegovo delovanje. Poslušal je se svojih zastopnikov — kranjskega in dolenskega arhiidakona. Ti so brez težav naščuvali še ljubljanske frančiškane, ki jim je ostala njihova cerkev skoraj prazna, ker so ljubljanski meščani hodili raje poslušat pridige novoversko nastrojenih pridigarjev v stolnici. Z združenimi močmi so opozorili kranjskega deželnega glavarja Nikola Jurčiča, zvestega pristaja in poslušnega uradnika kralja Ferdinanda, in ga opomnili na kraljev dekret, ki ga je bil sam prebral, ko je bil pred letom dni postavljen za deželnega glavarja.

V tem dekretu je med drugim pisalo: «Da se izogne naši nemilosti in kazni, naj (deželni glavar) v upravljanju deželnega glavarstva na Kranjskem ne dovoli in ne trpi nobene lustrske ne druge nove zapeljive sekte (verske ločine), temveč naj, če najde eno ali več oseb, ki so privržene tem sektam, proti njim kazensko nastopi po naših izdanih odredbah.»

Jurčič, ki se je zbal, da bi se patriarhovi arhiidakoni in frančiškani pritožili samemu kralju Ferdinandu in da bi utegnili izgubiti donosno službo deželnega glavarja, morda celo svoja številna posestva po Kranjskem in Hrvaškem, je moral nekaj ukrepati. Pri tem pa se ni hotel zameriti niti ljubljanskim meščanom, niti »krivovercem« naklonjenemu škofu, niti mnogim plemičem, za katere je vedel, da se tudi sami nagibajo k protestantizmu. Zato proti Trubarju ni kazensko ukrepal. A najmanj, kar je gotovo storil, je bilo, da je Trubarja natiho opozoril, naj se umakne iz Ljubljane. Morda mu je tudi zagrozil, da bo ostreje ukrepal.

DVE LEPI GLASBENI PRIREDITVI

Tretji nastop s solisti srednje in višje stopnje

Gostovanje dijakov glasbenih šol iz Dolenjske

Glasbena šola Glasbene matice prireja ob koncu šolskega leta več nastopov in javnih produkcij. V ta okvir spada tudi tretji nastop dijakov šole Glasbene matice, ki je bil v soboto, 22. maja v dvorani «J. Gallus» in na katerem so, poleg godalnega kvarteta, nastopili tudi solisti srednje in višje stopnje.

Sporod glasbene večera so sestavljala glasbena dela, ki zahtevajo od izvajalcev veliko mero tehnične pripravljenosti. In mladi koncertanti so bili tej zahtevi povsem kos in pri posameznikih smo opazili tudi prepričljivo poglabljanje v muzikalne vrednote izvajanih skladb.

Pianist Tomaž Simčič (2. let. sred. šole) se je predstavil z znamenito Beethovno Patetično sonato, katere razpoloženja je mladi pianist postal brezhibno in s smislom za stilno oblikovanje klasične umetnosti.

Z obširnejšo skladbo je nastopil tudi violončelist Iztok Kodrič (3. let. sred. šole — razr. N. Gasperini), ki se prav tako kakor Simčič pripravlja na zaključni izpit srednje glasbene šole. Ob spremljavi prof. Mojce Šiško — Panizon je izvedel Sammartinijev Sonato v G duru. Kodrič je presenečil s plemenitim tonom in zrelim

RADIO VIZIJA

TOREK, 1. JUNIJA 1976

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal

12.30 Poljudna znanost: Veliki zapiski in dokumenti

12.55 Črnbobelo

13.30 DNEVNIK

14.00 Jezik za vsakogar: Tečaj nemškega jezika

16.45 Program za najmlajše: Viking Viki

17.15 Ihtavi, simpatični Braccio di ferro — Štirje risani filmi

17.40 Tedenska oddaja za mladino

18.15 Veliki poveljniki druge svetovne vojne: Jamamoto

19.05 Četrt ure s folklorno skupino Dedolani

19.28 Kratke vesti dnevnika 1

19.30 Volina kronika

19.40 Vremenska slika

20.00 DNEVNIK

20.45 PLEME MOGADOR

Danes se začne oddaja, ki nosi italijanski naslov «La stirpe Mogador». V izvirniku je delo nosilo naslov «Les gens de Mogador». Gre za delo dolgo in dolgozvečno zgodbo, ki govori o neki družini v času njenega propadanja, ki traja kakih 75 let in se časovno uvršča v dobo med koncem 19. in začetkom 20. stoletja. Delo je napisala Elisabeth Barbier. Dve leti so porabili za predelavo zgodbe in za »prenos« dogajanja na filmski trak

22.00 VOLINA TRIBUNA 1976

Danes bosta s svojim programom nastopili: MSI in PSI

22.30 Srečanje z Betty Curtis in Tonyjem Dallaro

Tony Dallara in Betty Curtis se vračata pred občinstvo kot stara protagonisti. Kot je znano, Betty Curtis nastopa bolj redko ker se je posvetila svoji družini, Tony Dallara pa je bolj v tujini kot doma in se hkrati posveča tudi slikarstvu. Znanja pevca sta se uveljavila pred desetiimi, petnajstimi leti, ko so bili v modi »kričaji«

Ob koncu DNEVNIK in Vremenska slika

Drugi kanal

15.00 GIRO D'ITALIA, 12. etapa ter diskusija o etapi

18.00 Oddaja za gluhohe

18.10 Nove abecede

18.30 Rubrike dnevnika 2

19.00 Kratke vesti

19.02 Junaki risanih filmov

19.30 Volina kronika

19.40 DNEVNIK 2 — ODPRTI STUDIO

20.45 VCERAJ IN DANES

V oddaji, ki jo vodi Mike Bongiorno bosta kot gosta in protagonisti nastopila Marina Pagano in Romolo Valli

DNEVNIK — DOSSIER

Ob koncu DNEVNIK 2 — ZADNJE VESTI

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana

18.10 Vrtec na obisku: NA KMETIJI

18.25 Uganka Silvercranskega gradu

Švedska nadaljevanja govori o dečku in deklici, ki prideta na izlet v Silvercranski grad. Ogledata si tudi sobo, ki je polna starih ur, ima pa tudi veliko stensko ogledalo, ki gleda »v preteklost«. In tako deček in deklica potujeta v skoraj pravljični čar v zgodovino, v 15. stoletje, ko je na gradu izginil zaklad. Deček in deklica se v zadnji epizodi vrneta spet v sedanost

19.00 Obzorik

19.15 Ne prezrite: V stiku z ljudmi

19.45 Madžarska narodna glasba

20.15 Risanka

20.30 DNEVNIK

21.00 Mednarodna obzorja: EVROPA V OČEH KOMUNISTOV

21.55 J. V. Šiškov: MRAČNA REKA, nadaljevanje

Šiškov je ruski književnik, ki je preživel vrsto let v Sibiriji kot inženir. Po revoluciji se je uveljavil kot poklicni književnik. Opisuje predvsem ruskega kmeta pred revolucijo in koj po njej, v glavnem njegovo bedno življenje. Veliko pisateljev del govori tudi o življenju v Sibiriji

23.15 DNEVNIK

Koper — barvna

20.30 ODPRTA MEJA, slovenska oddaja

20.55 Otroški kotiček

21.15 DNEVNIK

21.30 VENERA GRE V VOJNO, celovečerni film

23.10 Namibijska, dokumentarna oddaja

Zagreb

20.30 DNEVNIK

21.00 V središču

21.50 Serijski film

23.05 UMETNIKA ZINKA KUNC

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Pratika; 12.50 Revija glasbi; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Komorni koncert; 18.55 The Ramsey Lewis Trio; 19.10 Ustvarjalec pred mikrofonom; 19.25 Pravljice in pesmi za najmlajše; 20.00 Sport; 20.35 Paul Dukas: Ariane et Barbe-Bleue, opera; 22.35 Glasba za lahko noč.

KOPER

7.30, 8.30, 13.30, 15.30, 17.30, 19.30, 21.30 Poročila; 9.40 Glasba za dobro jutro; 9.50 Lahka glasba; 11.00 Z nami je...; 11.15 Orkester; 11.45 Nasveti; 12.15 Plošče; 13.05 Glasba po željah; 15.00 Program za mladino; 15.35 Juke box; 16.00 Jezikovni pogovori; 16.15 I Leoni di Romagna; 16.35 Polke in valčki; 17.00 Plošče; 17.45 Poskočnice; 18.00 Za mlade poslušalce; 18.30 Primorski dnevniki; 19.00 Mezosopranistka Nora Jankovič; 19.35 Domači pevci; 20.00 Prenos LR; 21.00 Nesmrtni melodije; 23.00 Literarna oddaja; 23.35 Veliki interpreti.

RADIO 1

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 9.00 Vi in jaz; 10.00 Radijski razgovor; 11.00 Drugi zvoki; 12.10 Četrti program; 13.30 Volina kronika; 14.05 Drobce za šolstvo; 15.30 Radijska nadaljevanja

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Prehodno nerazumevanje med vami in sodelavcem. S svojo treznostjo boste obvarovali mir.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Sprično novih pogojev skušajte spremeniti program. Ne polagajte prevelike pozornosti na zunanji videz.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) V vsakodnevnem delu ne bodite napadani. Odpovirajte se svojim navadam v prid razumevanja.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Če je potrebno, da sprejmete nekatere ukrepe, storite to brez obotavljanja. Čustveno razočaranje.

LEV (od 23.7. do 22.8.) S pametno rešitvijo nekaterih vprašanj si boste utrdili položaj. Nove ugodne priložnosti.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) V nejasni situaciji ukrepaite po vesti. V čustvenem pogledu vama čaka preizkušnja.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Obstaja še nerešeno vprašanje, ki ga boste zdaj spretno rešili. Ljubosumni boste.

SKORPIJON (od 23.10. do 22.11.) Bodite pripravljeni, da se spoprimate s težavami. Otrsite se turboznega razpoloženja.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Ni pametno stremeti za nemogočim. Proučite znova neki načrt.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.1.) Dan bo uspešen, ker vam bo uspelo uresničiti nekaj programa. Večerne ure posvetite najljubšemu opravilu.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Če se ne boste resno lotili dela, se v samem začetku, ne boste utegnili izkoristiti redke priložnosti. Na pot boste šli.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Niso vsem predstojnikom po volji originalne misli. Na vidiku je resnejši družinski spor.

Z revije mladinskih in otroških zborov

Na »reviji mladinskih in otroških pevskih zborov« v četrtek v dvorani na stadionu 1. maj sta nastopila tudi nabrežinski otroški pevski zbor «Kraški slavček» (gornja slika) in deklinski zbor »Igo Gruden«, ki ju vodi prof. Sergij Radović

Nastopil je tudi mladinski pevski zbor Glasbene matice Trst

Na filmskih platnih

Lazslo Szabo:

«Zig zig»

Igralec francoskega filma Lazslo Szabo je prešel k režiji s filmom «Zig zig», ki je v Italiji najprej dobil naslov «Zig zig non si possono strappare le stelle», nato pa komercialnejši «Due prostitute a Pigalle».

Vtis pa imamo, da je Szabo precej površno izkoristil priložnost, ki se mu je nudila, da združi v istem filmu igralki kot Catherine Deneuve in Bernadette Lafont. Szabo je zgradil na tem izloščilo malo prepričljivo populistično ironični film.

Sam Trubar je pozneje o teh dogodkih zapisal: «In ko sem bil v teh svojih župnijah in prebendah (Laško, Loka pri Radečah in Ljubljana) začel pridigati pravi pomen evangelija in katekizma, sem bil večkrat v veliki nevarnosti, zasledovali so me višji duhovniki, boši menihi, tudi gospod Nikolaj Jurčič, deželni glavar Kranjski ...»

Po vsem tem je Trubar menil, da je zanj in za njegovo delo bolje, da se začasno umakne iz Ljubljane. In sredi leta 1540 se je zatekel v Trst, kjer ga je prijazno kot vedno sprejel njegov dobrotnik škof Bonomo.

Ko je Trubar l. 1540 prišel v Trst, je bil že mož v zrelih letih. Poznal je nove nazore o veri in družbi, vendar je bil še vedno željan novih spoznanj. Trst vsekakor kulturnejše središče od Ljubljane in zlasti še Bonomov dvor, sta mu nudila dovolj priložnosti za izpolnitev tel želja.

Bonomo mu je zaupal slovenske pridige v eni izmed trških cerkva. Trubar, natančen in temeljit kot je bil, je gotovo prisluhnul živahni govorici trških delavcev in slovenskih kmetov iz okolice. Morda si je tudi zapisal kakšno besedo, ki je bila na Kranjskem neznanja, in prilagodil svoje pridige tržakim Slovincem.

Pridigarsko delo je Trubarja le neznatno zaposlovalo. Večji del svojega časa je preživel na škofovem dvoru. Kakor poročajo neki njegov sodobnik, je bil «familiar del vescovo», torej član škofovega družinskega kroga, pomagal pa mu je predvsem kot njegov osebni tajnik, na kar kažejo Trubarjevi podpisi na raznih listinah in pogodbah, ki jih je sklepal Bonomo.

Čeprav je bil Bonomo tedaj že v visoki starosti — teklo mu je dvaindesetdeseto leto življenja — in se je že umaknil iz aktivnega političnega življenja, ga je še vedno zanimalo vse, kar je bilo novega v mestu in po svetu. Predvsem pa je še vedno čutil za svojo dolžnost, da med tržakim ljudstvom oznanja »čisto evangelijsko resnico».

Bonomo ni nikdar ničesar ukrenil, kar bi kazalo, da hoče formalen razcep z rimsko cerkvijo, čeprav mnogi znaki kažejo, da se je navduševal za novoverske ideje švicarskih reformatorjev. Vse življenje je ostal le humanist Erazmova kova. Menil je, da je možno reformacijo izvesti v okviru stare rimske cerkve.

(Nadaljevanje sledi)

FRANC ZADRAVEC O UMETNOSTI SREČKA KOSOVELA

Kvaliteten in revolucionaren vrh slogovnih nazorskih in ideoloških hotenj njegove generacije

Nekaj značilnih odlomkov iz Zgodovine slovenskega slovstva (knjigi 6 in 7), Maribor 1972 - »Vsebinska Kosovelove pesmi je... podpora naprednim revolucionarnim silam« - Revolucionarne novosti v zgodovini slovenske lirске pesmi - Razsnovljenost

Slogovna, nazorska in ideološka hotenja povojne generacije so bila toliko življenjska, aktualna in ustvarjalna, da so se sorazmerno hitro zgostila in zrasla v umetniško kvaliteten in revolucionaren vrh: v umetnost Srečka Kosovela.

Kosovel je vsebinsko in oblikovno raznolik in bogat pesnik. Težko je reči, katera je njegova poglavitna izpovedna tema. Socialni motiv ga enako zaposluje kot motiv smrti, tesnoba »depe duše« vsaj kot njen povzročitelj kapitalistična družba. Njegova beseda pa ostaja umetniško skoraj zmerom enako močna: tako tedaj, ko sporoča nežen duševni utrip in eksistencialni strah, kot tedaj, ko burno brani človeka pred prostaki pri tiskih od zunaj.

Kosovelove slogovne razgledanosti in filozofske izobrazbe za sedaj ni moč natančneje opisati, tudi zato, ker njegova korespondenca še ni objavljena. Od domačih pisateljev je rad čital se Preserna, Cankarja in Gradnika, med tujimi pa se je sprva čisto vračal k moralnim idejem Leva Tolstoja in Rabindranata Tagoreja.

Njegovo družbeno zavest je oblikovalo tudi dejstvo, da se je po italijanski okupaciji Primorske moral življati v vlogo narodnega emigranta na domačih tleh. Zato ne preseneča, da je poleg socialnega močno zaposloval tudi nacionalno vprašanje. Pod vplivom Rabindranata Tagoreja (Nationalismus, München 1921) je v nacionalizmu videl sovražnika duhovne kulture in naroda. Zavrnil ga je kot surovo tvorbo imperializma, ki duši duhovno svobodo, ovira kulturno dejavnost, zatira narodnost. Dokazoval je, da ima narod pravo do svobode že zato, ker je človek kot njegova enota božje, transcendentale, enkratno, svobodno zasnovan. Pozival je mladino, naj krene v stran od politično pragmatičnega razuma v »višji, lepši« svet duše. Pri tem se je ponovno skliceval na Tagoreja. Ko pa je dvomil o »materialističnem socializmu«, ker po njegovem zatajuje duha, kulturno umetnost, in priporocal »etnični socializem«, je

Ta stran

Za to stran smo se odločili ob petdesetletnici smrti Srečka Kosovela ne samo zato, ker je četrtkov običajni članek našega mladega tržaškega pesnika vendarle nekoliko preskrbna oddolžitve velikuemu pesniku ob tej pomembni obletnici, temveč tudi zato, ker smo v ljubljanskem vodilnem slovenskem dnevniku prebrali besede: »Morda je se zmerom upravnje, ali nam je Kosovelov opus v resnici sploh čez« - predstavljen v vsem svojem osupljivem obsegu, notranji razčlenjenosti in raznolikosti... Se zmerom je vprašanje, ali smo integralno, se pripravljamo priznati naraven in zakonit, predvsem pa nepogrešljiv položaj v okviru Kosovelovega pesniškega opusa...»

Morda bodo odlomki iz Zgodovine slovenskega slovstva in neki malo znan Kardeljev odgovor pred sedemnajstimi leti, pa se odlomki iz člankov (prav tako čez deset let starih) pesnikovega prijatelja Bratka Krefta vsaj malo prispevali k razpršitvi citiranega dvoma in k odgovoru na vprašanje, ki mu sledi. V predzadnji številki Dneva smo prebrali, da na pr. naš mladi goriski pesnik podobnih dvomov nikakor ne goji in da je na tisto ljubljansko vprašanje zelo jasno odgovoril.

Se prav posebno pa bodo naši bralci našli na pr. o Kreftovem članku iz leta 1955, v katerem opisuje Kosovelovo pogrebo, opis, ki je objavljen v pisnih o sobotni prilogi omenjenega dnevnika. Saj je v enem izmed njih vnoterje potrjeno, da je bil prav B. Kreft glavni govornik na Srečkovem pogrebu in so zato njegove trditve izredno važne.

Opozoriti pa smo hoteli hkrati našo javnost tudi na vpliv, ki ga je imel na Kosovela predvse pozabljeni - dve leti starejši - tržaški slovenski marksisti Vladimir Martelanc; tudi s takimi polemičnimi pripombami kakršno objavljamo na tej strani.

In še eno ugotovitev se nam zdi ob tej o obletnici potrebno zapisati: da namreč niti takrat se nismo dokončali tretje knjige Kosovelovega ZBRANEGA DELA (politični spisi in pisma). Ob proslavi sedemdesetletnice pesnikovega rojstva v marcu 1974 je bilo namreč javno objavljeno, ko je izšla druga knjiga, da bomo tretjo imeli v rokah že pred koncem leta 1975. Jo bomo dočakali do konca letošnjega?

mislil pač na Leva Tolstoja, Tagoreja in še koga.

Pesmi iz cikla *Peto nadstropje*, *Obrazi brez sanj*, *Meditacije* in druge dokazujejo, da se je humanistična utopija pesniku kmalu podrla, da se je opovedoval romantičnemu pomirjanju človeka in družbe in tudi s pesniško besedo podprl socialistično revolucijo.

Številne pesmi, ki jih je naslavljal »integrali«, »konstrukcije«, so ostra kritika političnih in kulturnih ustanov »razpadajočega kapitalizma«.

V družbi s slikarjem Avgustom Černigajem, ki se je v Nemčiji seznanil s konstruktivizmom, je leta 1925 snoval revijo Konstruktor, pisal nove pesmi, jih imenoval konstrukcije ali integrale, se ukvarjal z lepjenko, kot nekateri drugi (npr. Bratko Kreft). Njegova konstruktivistična poetika - tako jo mramo imenovati, saj nimamo na voljo dokazov, da bi bil poznal ruske pesnike konstruktiviste in njihovo teoretično poetiko - odpravljala, kot je povedano že v poglavju o verzui in metafori, pravila, dogovorjenosti tradicionalnih poetik.

Narava je pomembna posrednica Kosovelovih čustvenih in miselnih motivov. V *Pesnikovem poslanstvu* je povedano, da je umetnost zmeraj tudi izraz človekovega razmerja do narave. To razmerje je pri Kosovelu zdaj impresionistično, zdaj ekspresionistično. V njegovi impresionistični pesmi prevladuje narava s konkretnimi motivi, regionalistična pokrajina, Kras. V ekspresivnem razmerju se ta regionalistična pokrajina umetne splošni, abstraktni, simboli naravi. Predmet in narava dobiva vrednost simbola, pesnik vtisne vanju duhovno prvo. V impresionističnih pesmih je narava predmet resonančnega doživljanja, z nebi se posredniške vloge, v ekspresionističnih, j pesnik vsilil posredniške vloge, podreja jo duhovnim stanjem, skrivnostim, idealom lirskega subjekta.

Kosovel je Kras uspešnoval bolj eksistencialno dramatično kot estetsko senzualistično. Kraska ostrina mu prečesto poraja bolečino, ki jo v pesmi krčevito zadizuje, omejuje na melanholijo in žalost: Da smo zašli, bratje, kakaj? Da smo umrli v ta ostri Kras? O, to je žalost, prozorna žalost, ki visi kot nebo čez nas! Iz take bolečine dobiva narava posredniško vlogo, posreduje pesnikovo eksistencialno tesnobo, pa tudi njegovo upnišnost. Ta vloga je pripadla zlasti »drevesu«, večpomensku motivu slovenske ekspresionistične lirike. V pesmi *Jesenski zrak* nič ne more predramiti drevesa ob »mrzlem pokojnem« ribniku. »Mrtvo, negibno drevo poudarja občutek, da se v življenju ne bo nič spremenilo, da je vse zabito v svoje nepremakljivo dno. Nasprotno pa živi z pesmi *Videl sem bore rasti vizionarno* osvetljena podoba ljudi, ki kot »stoiki mumi« gredo »skozi ognje sunco«, romaja, kakor »goreči stebrji« v nebo... Bor tu ni snovno drevo, marveč metafora za duševno viharost, eksplozivnost, za vzgon.

Večjo stopnjo razsnovljenosti razodevata pesmi *Bori in Temni bori*. Duhovna sestavina v njih daleč presteže snovno, čutno strano drevesa. Bore spreleta »tuhla groza«, »nema groza«, »težko, trudna«, »nemoteno«. Nemoteno, trudno, groza so prvine pesnikove »bojne duše«, prenesel jih je v drevesa, Glasovno igro borov v vetru omejuje duševna snov: »vršijo / kakor juže duševna snov: vršijo / Premik iz snovi v duha je očiten tudi v trudnih, ubitih pesmih. Premik iz snovi v duha je očiten tudi v trudnih, ubitih pesmih. Premik iz snovi v duha je očiten tudi v trudnih, ubitih pesmih.

Podrobne raziskave bodo najbrž pokazale, da Kosovelovo pesniško delo sintetično združuje idejno-veševske in stilne razpone nove romantike, hkrati pa odpira nove razvojne poti. V njegovi pesmi ni nič provincialnega, vendar vsak verzič, da je prijeten na zgodovinsko tesnobo in upornost domačega ljudstva. Visoko mesto ji v slovenskem slovstvu dajeja oblikovna žlahtnost in vsebinsko bogastvo.

Njena vsebina je slovno monolog ovinarene evropskega razumika, hkrati pa napaden dialog s slovensko in evropsko reakcijo ter podpora naprednim, revolucionarnim silam. Moč lirskega izraza se v nji družbi s tisto umsko močjo, ki nepopravljivo odpravlja zgodovinske in druge polnesice. Umetnik in mislec se ubrano dopolnjujeta, usmerja pa ju revolucionarni humanizem.

Srečko Kosovel je ekspresionizem razlagal sociološko. Po nje-

govem je zrasel iz krize zavesti, ki jo je morila groza evropske imperialistične vojne in priprave nanjo. Imel ga je tudi za smer volje, da bi umetnost obnovila humanizem evropskega človeka.

V letih 1925 - 1926 je v nekaj pesmih, posebno pa v člankih »O umetnosti«, »Umetnost in proletarec«, »Križa« ter »Razpad družbe in propad umetnosti« zavzeto postavil in razreševal dvoj vprašanje: položaj umetnika in umetnosti v meščanski družbi ter kaj je prava in kaj zgolj umetniška umetnost. Hkrati pa se je odmakal in odmaknil od idealnega človeškega stališa.

Zato Kosovel ni sovražil ničesar bolj kot meščansko kulturno ideologijo in tiste literature, ki so se ji vdali. Kajti kdor se ji vda, se negativno, protičloveško podružbi. Umetnik pa se mora pozitivno podružiti. Negativno se podružbi če se usluži buržoaziji, pozitivno, če se usluži resnici.

»Vsak resničen umetnik je postavljen pred alternativo: služiti ali resnici ali buržoaziji.«

Umetniško služiti resnici pa pomeni: izražati in opisovati vso resničnost, ničesar prikrivati, ničesar olepšavati. Prava umetnost je in mora biti »elementarna slika življenja in ne more zatajiti resničnosti, ako naj bo prava umetnost«. Pravi umetnik se ne sme in ne more izogniti negativni realnosti, pa tudi pozitivni ne. Le na tleh vse realnosti se je moč upirati njenim negativnim sestavinam. »Ne mimo realnosti, ne nad realnostjo, ampak skozi realnost proti tej realnosti. Edino skupno geslo moderne umetnosti mora biti: »Človečanstvo« (O umetnosti). Človečanska pa je le umetnost, ki je polna resničnosti. Takšni umetnosti nasprotuje meščanska kulturna ideologija. Ta hoče »ubraniti resnični vstop v umetnost« in umetnika vklemiti v zgolj oblikovne probleme.

V tem zgodovinskem precepu je zato potrebno izbirati: ali »umetnost za človeka« ali »umetnost zaradi umetnosti«.

Kritični Kosovel ni zamolčal, da so se nekateri stanovski tovariši vdal pri tiskih meščanske ideologije, se zatekali v kavarniško in »javkajoče« literatstvo, propadali na stranskem tiru. Ko so se izključili iz »vsakdanjih življenjskih borbo«, so se odrgali od velikega dela stvarnosti ter se pogrezali v bojazljivo, pasivno romantiko, v dekadenco. V razkorju je po njegovem vodila tudi prenapeta oblikovanja. Kajti kogar zaposluje le se oblika, ta se je uvrstil v množico razumnih, ki je pasivno sprejelo službo pri negativnih kapitalističnih družbenih silah (*Razpad družbe in propad umetnosti*). Buržoaziji pa je služil tudi estet, ki je oklepal misli, da ima umetnost svoje zakone pa je že zato »zvišena nad vsakdanjostjo«. Tako abstraktno estetsko stališče je Kosovel smiselj s besedami: »Vidite, to je tista beseda, odvrnem esteto, zvišena nad vsakdanjostjo«. To je tista beseda, v kateri leži vsa skrivnost našega propadanja. Rajši hlapčujemo in sanjarimo, kakor da bi živeli in si vladali. V času, ko nas tepe bič evropskih imperialistov, poklekamo pred boga in molimo za svo-

je pravične gospodarje. In ti gospodarji nam pustijo boga in vzamejo vse pravice, ki jih je bog dal človeku. Kaj pomeni »zvišen nad vsakdanjostjo«? To pomeni: pljuj mi v obraz, izvrtaj mi oči, samo moje sanje mi pusti, tepe me, s škorpionji me tepe, zato da se pokorim za vse grehe, ki so jih naredili tekom 200 let kralji in papeži, carji in kardinali. To pomeni »zvišen nad vsakdanjostjo«. In najbrž pomeni se tole: Molil bom boga in se mu zahvaljeval, da mi je dodelil milost, da trpim in da se v trpljenju očistim« (*Razpad družbe in propad umetnosti*).

Čeprav je bil razumsko odprt za nove smeri in oblike, je bil Kosovel v osnovi vendarle privrženec in zagovornik realistično humanističnega umetnostnega nazora. Realist je bil posebno v svoji filozofski usmerjenosti do človeka in družbe. V letih 1925 - 1926 je utrjeval prepričanje, da je umetnost živa dialektika v trikotu umetnik - človek - družba. Zato je prerod umetnosti vezal na prepričanje. In ker se mu je to umetnostno misel posrečilo deloma povedati, deloma objaviti v *Mladini*, je tudi njegovo stališče pospešilo rast nove leposlovne smeri, ki je od sredine dvajsetih let dobivala čedalje trdnjeje ime: »realizem« ali »socialni realizem«.

Iz mladostne romantike v socializem

Nekaj odlomkov iz aktualnih člankov, objavljenih v P. d. v letih 1955 in 1966

Kako je bilo pravzaprav na Srečkovem pogrebu v Tomaju 29. maja 1926

Nekje v prvi polovici leta 1925 je moral nastati v Srečko Kosovelu tisti veliki preokret, ki ga je vodil iz mladostne romantike njegove pesniške zbirke »Zlati colni« v socializem, kar je javno izdal za tiste čase nenavadno ostro izpovedal nekaj mesecev pred svojo smrtjo v eseju »Umetnost in

Srečko Kosovel s skupino študentov (prvi na levi)

KO SE JE 19-LETNI SREČKO NAVDUŠEVAL ZA TOLSTOJA IN TAGOREJA

Narodnost in vzgoja

Odlomek Kosovelovega članka v Učiteljskem listu l. 1923, str. 52

»Zgodovina človeštva se oblikuje iz težkoj, ki jo srečujejo« - Tagore.

Vojna je izprala iz naših src vero, ne samo vero v religiozno pomeno, ampak sploh v to, da je človek etično bitje, da obstaja v človeku duša, ki ga še usposablja živeti človeka vredno življenje. Vrednote, ki jih priznavamo, so še komaj materialne. Ni čudno, da smo izgubili vero v božanstvenost religije, ki je sodelovala na vseh koncih in krajih za srečen izid vojne in pripovedovala zvestobo in uslužnost evropskim mogotcem, s tem pa poganjala v smrt milijone nedolžnih žrtvic in osirotela desetmilijonske množice. Tudi ni čudno, da je stopila v vojni na površje več ali manj živalska narava človeka in da se je koncentriralo življenje na kruh. To je bil glas milijonov. Toda Tagore pravi: »Toda človek mora, če so ovire (življenja) velike, priznavati neki višji svet, brez katerega sicer lahko trenutno doseže uspehe, toda brez katerega gotovo propade. Kajti če naj človek sledi instinktu kakor čreda lačnih volkov, če ne bi bil obenem etično bitje, bi tiste roparske tolpe že medtem (zdavnaj) opustošile to zemljo. Na resnico tega

duše, ker jasno dokazuje na oni svet, ki je višji, lepši in večni. Orientacija je danes zgolj gospodarska, ker stopa več kot drugace to vprašanje na dnevni red. Vse ljudstvo stremi za tem, da bi si omogoilo: pijani od bolesti vojne se po polastili narodi vzhoda in zapada in zaklicali: med nami ni razlik, ni meja, eno je, kar nas spaja, to je človek. Jasno pa je, da je močje temu visokemu etičnemu vzkliku slediti, če mu pomagamo gospodarski položaj. V kulturi se zrcali življenje, ki je presojeno z gospodarskimi in političnimi vprašanji. Lep je klic svobode in enakosti narodov po človečanski vrednosti, tem lepši, ker je prišel iz srca. To je etični socializem, to ni teorija, to je življenje. To je nauk Krista, to je nauk Tolstoja. Toda tisti, ki ga danes propagirajo, propagirajo nekaj čisto drugega. To je materialistični socializem in nič več.

Odlomek iz članka S.K. v Učiteljskem listu, letnik 1923, str. 52.

2. Zavedati se moramo tega, da prav posebno pri reševanju socialnih problemov, kakor so t vzgoja, narodnost, kapitalizem, socializem itd. in ne ravno v zadnji vrsti tudi religija, filozofija in celo etika.

3. Za vsako besedo, ki jo izrečemo, mora stati popolnoma določen in opredeljen pojem. Velja to prav posebno za popolnoma filozofični

Kosovel

PAROLES SIMPLES

Je les aime ces paroles simples de nos paysans du Kras
JE LES AIME JE LES AIME BIEN PLUS QUE LES VOTRES POÈTES BOURGEOIS

Il me semble y voir le paysage doré au-dessus de la verte verte vallée
il me semble y voir les rochers les pins qui veillent sur cette contrée.

Je LES aime, leur silence ai gu
est comme un mfin rugu Euse
elles m'invitent ELLES me réclament
moi enfant perdu...

C'EST KOSOVEL

Ze dve leti pred izidom znane zbirke francoskih prevodov Kosovelovih pesmi nam je pok. Veno Pilon prinesel v uredništvo leta 1963 številko 7 pariške revije DIRE s (verjetno) prvimi prevodi osmih Srečkovih pesmi: PAROLES SIMPLES, LES PINS, BALLADE, CHANSON DU KRAS, LA VIEILLE DRIERE LE VILLAGE, J'ENTENDS DU RIVAGE.

LE CHANT DES HUMILIES, EX-TASE DE MORT.

Pok. Veno Pilon nam je povedal, da je DIRE »bibliofilska« literarna revija, ki se tiska le v nekaj sto izvodih in da je bila štev 7. leta 1963 posvečena Srečko Kosovelu ter da je objavljene pesmi - nekatere tudi z dodatkom v slovenščini - prevedel kar Veno Pilon sam.

EDVARD KARDELJ:

Najneposrednejši vpliv... je imel name Srečko Kosovel

Iz razgovora z zastopniki lista Mladost v Beogradu aprila 1959

— Ali je kaka knjiga ali kak pisatelj posebno vplival na Vaše oblikovanje?

— Kot deček sem rad prebral pustolovske romane zelo zgodaj pa sem vzljubil književnost nasploh, pri čemer so me, kolikor se spominjam, nekaj časa močno mikali romani s psihološkimi temami. Zato mi je bil Dostojevski izredno blizu. Zelo rad sem prebral tudi Cankarja, tako rad, da sem celo pisal pesmi, kakor jih piše bolj ali manj vsak petočolec — seveda, mojemu pokolenju je ustrezalo, da so bile to pesmi o tovarniških dimnikih — in nekakšne črtice v Cankarjevem slogu. Toda na srečo sem vse to zaklenil in pozneje sežgal, tako da ni ohranjen noben »corpus delicti« te vrste proti meni.

Najneposrednejši vpliv, morda v smislu določene preobrate k aktivnemu boju v okviru delavskega gibanja, je imel name Srečko Kosovel. To je bil mlad slovenski pesnik. Umril je za tuberkulozo, ko mu je bilo dvaindvajset let. V svoji poeziji je izpovedal prav tisto, kar je bilo v našem mladem pokolenju takrat najbolj izrazito. To so bili socialni momenti, razredna nasprotja, boj delavskega gibanja, problemi malega zatiranega naroda, problem mladosti, ki jo pritiskata k tiom beda in brezperspektivnosti, ideološka in politična iskanja, ki so prevladovala med mladimi ljudmi, ko so iskali svojo perspektivo, itd. V delih Srečka Kosovela so bile izražene vse te stvari na aktiven način, na način, ki je terjal boj in ga spodbujal. Zdi se mi, da poezijo Srečka Kosovela še zdaj dokaj podcenjujemo. Mene je prav njegova poezija privedla v krog uredništva »Mladine«. To je bila revija, okrog katere se je zbirala marksistična mladina, pravzaprav nekoliko širše od marksistične, v glavnem, levo usmerjena mladina. V poznejših letih sem tudi sam delal v uredniškem kolegiju »Mladine«. S Srečkom Kosovelom se nisem seznanil. Umril je zgodaj, toda njegove pesmi so bile med nami najbolj priljubljene.

Kor je to skušal provokatorsko storiti neki klerikalni visokosolec nad njegovim odprtim grocom leta 1926, ko je prej omenili, da se bo samo kot rojak poslovi od pesnika, kot primorski studentovski tovarš, poleg pa je prav po klerikalno prelomil besedo, potegnil iz žepa napisan govor v »Mladini« ter proglasil ob zaščiti fašističnih bajonetov Kosovela za svojega. To je bil prvi pijunek reakcije na grob pesnika - revolucionarja, drugi pa je bil članek Tina Debejakova v »Zenskem svetu« leta 1926. Neskrupolozno in — mirno lahko rečem — blasfemično sta prva izkoristila pietetno gesto umirajočega, na kateri ga je neprijetno priiskal domači župnik.

Kosovel je z globoko sinovsko ljubeznijo in pesniškim spoštovanjem ljubil svojo mater. Župnikov priisk je bil poslednje nasilje, ki ga je moral doživeti do dna izčrpani in umirajoči pesnik, ki je z nami vedel sanjal v ekstazi evropske smrti v revolucionarnem vstajenju človeštva, brez liberalnih in klerikalnih valptov, brez topega množja reakcionarnih mračnikov vseh vrst — hrepeneč po večni luči, večni pravici in resnici, po večni svobodi, posameznika in množice, kjer bo življenje ena sama visoka pesem človeka in človeštva, z milijonskimi iniacami, različna v posameznih glasovih in vendar vsobjemajoca harmonična simfonja vsega sveta. V socializmu je videl najboljše pogoje za razvoj pesniške individualnosti.

Njegov korak v jasno revolucionarno smer je že zadnje mesece njegovega življenja zoutjal silen odpor tudi pri nekaterih v ožji okolici. Po smrti so se zato nekateri zelo trudili, da bi čim bolj zabrisali njegovo prezentacijo. Tako je izginil iz literarne zapuščine skoraj vse ciklus »Rdeči atomi«, marsikakšen vez oio v intimnih pesmih pa je bil po nepotrebnem spremenjen in poslabšan.

Grešijo pa tudi tisti, ki bi ga radi danes označili le kot pesnika osebnih smrtnih slutenj. S tem ga skušajo celo tendenčno odtrgati od njegove revolucionarnosti, ki ni bila nič manj prvobitna in njem. V sintezi na prvi pogled dveh nasprotnosti si občuti in spoznanj je tudi nekaj intimne tragedije, hkrati pa je prav to tudi človeška in umetniška veličina pesnika, ki je umrl pred štiridesetimi leti.

Esej »Umetnost in proletarec« je bil njegov in naš literarno-politični manifest, hkrati pa Kosovelova svetovnonazorska oporoka. Ko je bivša jugoslovanska oblast leta 1929 zaplenila antologijo takratne jugoslovanske revolucionarne lirike »Knjiga drugova«, ki nosi soroden naslov kakor nemška njiga »Tovariši človeštva«, je kraljevska policija izdala nalog tudi za aretacijo Srečka Kosovela, ki je bil že tri leta v grobu.

S svojim pesniškim delom živi še danes in živel bo dotlej, dokler bo svet imel smisel in sluh za intimo liriko osebnih smrtnih slutenj in nič manj intimne vere v revolucijo, socializem in človeka. Z njo je premagoval podzvestne mračne siltje v sebi in jim kljuboval, čeprav fuzije smrti ni mogel premagati.

Kaj je treba za študij socialnih problemov?

Vladimir Martelanc v Učit. listu 1923, str. 88:

»Srečko Kosovel je mehka, lirčna duša«

Sprico članka »Narodnost in vzgoja«, ki ga je objavil prijatelj Srečko Kosovel v 7-8. števi »Učiteljskega lista«, mislim, da ni treba drugega kot konstatirati sledeče:

1. Obstoj meja, ki loči znanost od umetnosti, so problemi, ki jih moramo reševati znanstveno in ki se dajo na drugi strani zajeti tudi intuitivno, izraziti v umetniški stvaritvi. Predvsem si pa moramo biti na jasnem ali pišemo znanstveno razpravo, ali pa umetniško stvaritev, kajti za vsako te dveh veljajo posebni notranji zakoni. Ako skušamo oboje zmesati, tisto, ki je prijelatelj Srečko Kosovel, nastane neprevleljivo ričet, ki more postati le izraz konfuznosti, v kateri živi moderna slovenska inteligenca.

2. Zavedati se moramo tega, da prav posebno pri reševanju socialnih problemov, kakor so t vzgoja, narodnost, kapitalizem, socializem itd. in ne ravno v zadnji vrsti tudi religija, filozofija in celo etika.

3. Za vsako besedo, ki jo izrečemo, mora stati popolnoma določen in opredeljen pojem. Velja to prav posebno za popolnoma filozofični

Srečko Kosovel jeseni leta 1924

KOLESTARSTVO

Španec Antonio Menendez avtor več kot 200 km dolgega pobega

Felice Gimondi je že četrty dan zaporedoma ohranil roza majico

GABICCE MARE, 31. — Španec Antonio Menendez je opravil danes izreden podvig: takoj po startu je pobegnil glavni, ki ga vseh ostalih 222 km poti ni mogla več ujeti. To je bil obenem tudi edini vidnejši dogodek te etape, saj je bila sicer vožnja razmeroma mirna, tako da je lahko Gimondi tudi danes, že četrty dan, razmeroma lahko branil svojo roza majico.

Jutrišnja 12. etapa bo merila 215 km in bo potekala po pretežno ravninski pokrajini.

Lestvica 11. etape:
1. Menendez (Sp.) 5:35'47" s p.h. 39.649 km na uro.
2. H. Van Linden (Bel.) po 12'47"
3. De Vlaemick (Bel.)
4. Paolini (It.)
5. Merckx (Bel.)
6. Rossi (It.)
7. Gavazzi (It.)
8. Vicino (It.)
9. Salm (Švi.)
10. Moser (It.)
11. G. B. Baronchelli (It.)
12. Van Looy (Bel.)
13. Polidori (It.)
14. Clively (Avstral.)
15. Antonini (It.)
Skupna lestvica:
1. Felice Gimondi 58.43'15"
2. De Mynck (Bel.) po 44"
3. Moser 52"
4. De Vlaemick (Bel.) 54"
5. Merckx (Bel.) 1'04"
6. Panizza 1'12"
7. Bellini 1'31"
8. Baronchelli 1'34"
9. Bertoglio 1'40"
10. Battaglin 1'43"
11. Agostino (Port.) 1'51"
12. De Witt (Bel.) 1'53"
13. Puyol (Sp.) 2'49"
14. Vandi 2'51"
15. Salm (Švi.) 3'13"

NOGOMET

V PRIJATELJSKEM SREČANJU

Švicarji pri Bregu

V soboto in nedeljo je prišla v goste k SD Breg nogometna ekipa Novaggio iz Švice, in sicer iz kantona Ticino, katerega prebivalci govorijo italijanski jezik. V soboto so jim Brežani popeljali v Rižarno, kjer so jim orisali njeno zgodovino in zgodovino NOB. Nato so jim pokazali ves Breg, z razgledom na Trst. Švicarji so se zelo zanimali za probleme naše narodnostne skupnosti. Zvečer jih je v Borstu pozdravil občinski župan Edvin Švab, skupno z občinskimi uradniki.

Nedeljo zjutraj so si gostje ogledali Miramar, Grad Sv. Justa in druge znamenitosti našega mesta. Po kosilu je bila na programu nogometna tekma s člansko ekipo Brega, ki je okupirala nasprotnike premagala s 3:1 (čprav so gostje prvi prišli v vodstvo, naka, jim je posla kondicija). Sicer pa je bil v tej tekmi rezultat le postranski pomena.

Pred slovesom se je v gostilni v Borstu predsednik švicarskega društva zahvalil za lep sprejem in poudaril, da so o naših krajih dobili lep vtis. Omenil je, da so prvič slišali za ta precej problematično manjšino, ki ga pa oni niso in ne poznajo. Na koncu je športnike iz dolinske občine povabil na povratno tekmo v Švico, ki naj bi bila v začetku jeseni. Odobornik Brega Enj Kuret je v kratkem nagovoru dejal, da je najvažnejše, da je prišlo do tega stika, do medsebojnega spoznavanja ljudi dveh narodnosti, drugačnih naved in običajev ter seveda drugačnih problemov.

V. L.

KOŠARKA

SLOVENSKA REG. LIGA - ZAHOD
Kras (Sežana) — Salonit (An-hovo) 71:61 (33:36)
Igrišče Partizana. Gledalcev 100.
SODNIKA: Ivanuš in Ribnikar iz Ljubljane.

V 11. ETAPI «GIRA»

BALINANJE

Jutri v organizaciji SD Polet

ZANIMIVO TEKMOVANJE NA OPČINAH

Ljubiteljem balinanja se obeta jutri, 2. junija zanimivo tekmovalstvo. Balinarska sekcija SD Polet bo organizirala pokrajinsko tekmovalstvo dvojic. Ker organizatorji pričakujejo prihod 70 ekip (140 igralcev), bodo igrali o izločilnem sistemu. Tekmovanje se bo odvijalo na igriščih v Sesljanu, Križu, na Padričah, nekaterih igriščih v Trstu in na Opčinah. Igrati bodo začeli ob 9. uri zjutraj, medtem ko je finale predviden proti večeru v krožku SD Polet na Opčinah. Prvovrščena ekipa bo prejela «Trofejo Poleta», ki jo podari urarna in zlatarna Anton Malalan.

Da bi se Openci boljše pripravili na to tekmovalstvo se prejšnjo nedeljo organizirali prijateljsko srečanje z ekipo «ARA» iz Trsta. Nastopilo je skupno 16 ekip. Polet je nastopil s tremi mladinskimi ekipami in z eno ekipo veteranov (Sosič Silverster in Anton Brišček), ki sta dosegla čisto prvo mesto ter prejela tudi sponzorsko kolajno. Drugo prvenstvo je bilo odlično tretje mesto Poletove mladinske ekipe (Robi Carli in Aleksander Daneu).

EKR

Ekipa «Našega prapora» zmagala na turnirju ob 30-letnici SDD v Gorici

V soboto, po svečanosti ob 30-letnici ustanovitve goriškega dijaškega doma «Šimon Gregorčič», se je začela tudi moški odbojkaški turnir. Končna zmaga je šla ekipi prosvetnega društva «Naš prapor» iz Pevme, šmavra in z Oslavja, ki je po razburljivi tekmi premagala štandredski mladinski odsek z rezultatom 2:1.

Prvi niz so štandredci osvojili brez velikih težav, saj so imeli nasproti zmehdanemu in neučinkovito ekipo. Člani «Našega prapora» pa so že v drugem setu zaigrali boljše in osvojili set. Tretji in odločilni niz pa je šel ponovno Bricem, ki so z umirjeno igro preigrali štandredce.

DAS

ODBOJKA

NA 10. «TURNIRJU PRIJATELJSTVA» V POREČU

Rečanke tudi letos nepremagane Sokol na odličnem tretjem mestu

Borovke niso izpolnile pričakovanj, saj so osvojile zadnje mesto

Že prvi jutranji spopadi so takoj pokazali, da sta bila tudi v Poreču velika favorita za finale šesterki Rijeke in Fužinarja. Odlene Rečanke so najprej premagale Maribor in potem se Sokol, Fužinar pa Bor in potem Poreč. Presenetil je Sokol iz Nabrežine, ki je običaj na odličnem tretjem mestu. Nabrežinke so po res odlični igri premagale Maribor, ki je končal letošnje prvenstvo v slovenski ligi na drugem mestu, za Fužinarjem. Naše zastopnice so v prvem nastopu pokazale res odlično odbojko, kateri nasprotnice se zdalec niso bile kos. Škoda, da v tekmi z Rijeke varovanke trenerja Pertota niso igrале tako dobro. Ne glede na to pa je Sokol povsem zadovoljil. Z nastopom borovk pa ne moremo biti zadovoljni. Igrale so sicer okrnjene, prvenstvo je končalo pred štirinajstimi dnevi in niti trenirale niso tako, kot je zahteval sam turnir, ki je bil nedvomno najslabši uspeh na vseh dosedanjih podobnih turnirjih. Lani je bil Bor v Nabrežini tretji.

brez bojazni. Tudi v drugem nastopu je bil Maribor prisiljen k predaji in to morda se hitreje kot je bilo pričakovano. Sokol je na igral v prav vseh elementih igre.

Poreč — Fužinar 1:2

(8:15, 15:10, 10:15)

Slovenske prvakine so dale močnejšo domaćinkam, da so prekinile tradicijo srečanj tega finala, saj je bila edina tekma, igrana na 3 sete.

Rijeka — Sokol 2:0

(15:5, 15:8)

Po vsej verjetnosti gre pripisati nekoliko medlo in občasno slabo odbojko Sokola v tem srečanju prevelikemu spoštovanju do nasprotnice. Bolj žilavo so se Nabrežinke upirale v drugem nizu, ki je bil vsaj na začetku izenačen in privlačen.

FINALE ZA PETO MESTO

Maribor — Bor 2:0

(15:10, 17:15)

Po slabem prvem nizu so «plave» v drugem stalno vodile, a v zaključnih poslednjem nizu zmoglo izbojevati še dve odločilni točki, kar gre pripisati tudi utrujenosti. Po tem porazu se je moral Bor zadovoljiti s šestim mestom.

FINALE ZA TRETJE MESTO

Sokol — Poreč 2:0

(15:10, 15:10)

Nabrežinke so živalim domaćinkam vsilile lastno igro in njihova obramba je imela polne roke dela. Tu pa tam se je kar dobro izkazala, toda preobrata na igrišču le ni mogla doseči.

FINALE ZA PRVO MESTO

Rijeka — Fužinar 2:0

(15:13, 15:10)

Obe šesterki sta se zagnali v boj izredno razgoreno. Odlične napade Rečanke je Fužinar izredno uspešno zavajalavši se boljše obrambo. V prvem setu je pri stanju 13:13 Rijeke še dvakrat zadel v črno. V drugem nizu pa Fužinar ni bil več sposoben nuditi takega odpora in tako so Rečanke povsem zasluženo osvojile prvo mesto, tudi letos brez izgubljenega niza v treh tekmah.

Po končanem tekmovalju je bilo v mali dvorani hotela Diamant na grajevanje in priložnostni pozdravi ter skupna zakuska. Prve tri šesterke so bile nagrajene s pokali, ostale pa s spominskih plaketami.

Končni vrstni red je bil naslednji:
1. Rijeka, 2. Fužinar, 3. Sokol, 4. Poreč, 5. Maribor, 6. Bor.
Tekme so sodili naslednji sodniki: iz Reke — Brozič in Šverko, Slovenije — Demšar in Gurin, Trsta pa Pipan in Zaccagnia.

Posamezne ekipe so igrale v naslednjih postavah:
RIJEKA: Kramarič, Koraca, Petrovič, Ščulac, Grandič, Šijan, Krneta, Schmiedelner, Kovac, Cabrija, Lesica in Čolič.
FUŽINAR: Tušek, Kosak, Jesečnik, Smodič, Zupanc, Dodec, Ranc, Ledinek in Lipovšek.
SOKOL: Škerk, Zidarič, Kralj, V. in L. Legiša, Kostnapfel, Capolicchio, Volari, Antoni in Zandomeni.
POREČ: Pribeč, Dimitrijevič, Stržar, Gržič, Vladičević, Deković, Malinarič, Dimitrijevič, Prodan in Vilik.
MARIBOR: Poljavec, Stiglič, Bešter, Borneš, Urbanč, Matičič, Verdnik in Tancer.
BOR: Bolčina, Furlanič, Kalan, Batič, Kus, Mesesnel, Svagelj in Jazbec.
G. FURLANIČ

NOGOMET

Op. Supercaffè — Primorje 4:0

Vesna — Edera 0:2

ZACETNIKI

Sistiana — Primorje 5:0

NARASČAJNIKI

Edera — Kras 3:1

V ZAČETNIŠKEM PRVENSTVU

Okrnjeno Primorje podleglo Cavam

Cave - Primorje 2:0 (1:0)

PRIMORJE: Sardoč, Meteklo, Sedmak, Rustia, Percio, Milčič, Verša, Šerčec, Petruzi, Bukavec.

Na tujem so Prosečani ponovno predali bolj izkušnemu nasprotniku oboje točki. «Rdečarum» so stopili na igrišče v deseti. Zato se se že od vsega začetka skušali le braniti in od časa do časa sprožiti kakšne protinapade. Domačini so bili v premoči od začetka do konca tekme in v nadaljevanju so domačini klub stalni premoči realizirali samo en gol.

NOGOMET

NEPRIČAKOVAN PORAZ VESNE V KRIŽU ZARJA POTRDLILA SVOJO ODLIČNO FORMO

Primorje se nikakor ne more otresti krize in je s težavo remiziralo

Vesna — Sagrado 0:1

PRVENSTVO JE ZA VESNO PRAKTIČNO ŽE KONČANO, TAKO DA TRENER KOŠUTA ŽE PREIZKUŠA RAZNE MLADE IGRALCE, KI BODO PRIŠLI V POŠTEV ZA PRIDNOHNO SEZONO.

Vesna je morala (kljub zadovoljivi igri na sredini igrišča) že drugič zaporedoma oditi poražena z igrišča in tokrat na domačih tleh. Klonila je proti solidnemu Sagradu, ki je prišel v Križ s trdnim namenom, da odnese točko, pa mu je kljub boljši igri Vesne uspelo odnesti celoten izkupicek. Domačini so razočarali tokrat predvsem v napadu, kajti njihovi napadalci niso znali ustrezno izkoristiti truda krilcev, Kelemenčič in Carmelija, ki sta jim predložila nešteto uporaznih žog, a zaman. Večkrat so bili branilci Sagrada na mestu, večkrat pa so se strelili Križanov končali daleč mimo vrat.

Zadelek gostov je prišel nepričakovano v drugem delu tekme in to iz ostrega strela od daleč, ki je po-

vsem presenetil vratarja Košuto.

Prvenstvo je za Vesno praktično že končano, tako da trener Košuta že preizkuša razne mlade igralce, ki bodo prišli v poštev za prihodno sezono.

Sandor

V nedeljskem zavrtiljaju je presenetil poraz vodilnega Isonza proti Costalungi. Na vrhu lestvice je sedaj poleg Isonza še Libertas, ki je brez težav premagal Flaminio. Med našimi ekipami je Zarja ponovno zmagala proti Villesseju in s tem potrdila, da je res v dobri formi. Primorje je samo remiziralo, medtem ko je Vesna nepričakovano izgubila doma s Sagradom. Rosandič je z minimalnim rezultatom premagala Edile Adriatico. V najvažnejši tekmi za obstoj v ligi je Fogliano moral kloniti proti De Macoriju. Tekmo S. Anna - Aurisina pa je sodnik prekinil 10 minut pred koncem (ko je S. Anna bil v vodstvu z 1:0), zaradi nešportnih dogodkov.

NEDELJSKI REZULTATI
Rosandra - Edile Adriatica 1:0
S. Anna - Aurisina (prekinjena)
Sagrado - Vesna 1:0
Costalunga - Isonzo 1:0
Libertas - Flaminio 3:0
Zarja - Villesse 2:1
De Macori - Fogliano 1:0
Primorje - Campanelle 1:1

LESTVICA
Libertas, Isonzo 34, Costalunga, Villesse in Zarja 31, Sagrado 30, Vesna, Rosandra, Edile Adriatica in Primorje 28, Aurisina 27, De Macori 22, Flaminio 21, Fogliano 20, S. Anna 17, Campanelle 14. S. Anna dve tekmi manj, Isonzo, Libertas, Sagrado in Aurisina ena tekma manj.

PRIHODNO KOLO

Zarja - Primorje, Isonzo - Aurisina, Edile Adriatica - Costalunga, S. Anna - Vesna, De Macori - Libertas, Flaminio - Villesse, Sagrado - Rosandra, Campanelle - Fogliano.

REZULTATI

Kras - Dutovlje 46:32 (21:17)
Kontovel - Kras 61:42 (28:18)
Dutovlje - Kontovel 30:31 (20:16)

LESTVICA

Kontovel 4, Kras 2, Dutovlje 0. Najboljšo igro so pokazali igralci Kontovela: pozna se jim da stalno tekmujejo, saj so bili zelo uigrani in s točnimi meti so visoko premagali domačine, ko pa jim je posla sapa, tesneje tudi Dutovlje. V domačem derbiju so bili Sežanec nekoliko srečnejši od vrstnikov iz Dutovlje. Na turnirju je odlično igral igralec Kontovela Ban, ki je bil najboljši igralec in strelac turnirja.

Zvečer pa je bila odigrana tekma veteranov Sežane in Dornberka. V napeti, zelo atraktivni igri obeh moštev so zmagali domačini tesno z rezultatom 61:57.

DAS

OBVESTILO

JADRALNA SOLA ZA SREDNJEŠOLSKO MLADINO. Slovenski pomorski klub «CUPA» priredi jadralsko solo za srednješolsko mladino in sicer od 16. 6. do 23. 6. 1976 vsak dan od 9. ure naprej.

V primeru zadostnega vpisa udeležencev bo organiziran drugi tečaj, ki bo trajal od 24. 6. do 1. 7. 1976 od 9. ure naprej. Tečaj bo vodil prof. Franko Draslič. Vsak tečaj se bo zaključil z regato. Najboljšim tečajnikom bo «CUPA» brezplačno dodala jadrnico in to za celo sezono. Cena tečaja je 15.000 lir za vsakega prijavljenca (člani 7.500 lir).

Vse informacije nudi: DARKO MALALAN, tel. 211465 — 211688.

Čitajte PRIMORSKI DNEVNIK

nestrpno čakajo na derbi s proseškim Primorjem, ki bo jutri, 2. junija, na bazoviškem pravokotniku.

Z.

Primorje — Campanelle 1:1

PRIMORJE: Kapun, Cimolino, Rustja, Bezin, Race, Tomizza, Barnabà, Milčič (Timeus), Vascotto, Persi, Marassi.

CAMPANELLE: Pirola, Lizzi, Faniuolo, Bellanova, Castellano, Facchin, Babuder, Macor, Brandolin, Raguso, Verbanz.

STRELCA: v 81. min. Raguso, v 86. min. Persi.

V dolgočasni in sploh nezanimivi tekmi, je proseški Primorje pred maloštevilnimi navijači s precejšnjo težavo komaj remiziral proti šibki ekipi Campanelle in s tem potrdilo, da ekipa še ni izšla iz krize. Ker tekma ni bila važna za položaj na lestvici (Primorje namreč ne potrebuje točk, medtem ko so Campanelle)

le že matematično izpadle iz lige), so proseški navijači pričakovali lepo igro in več golov. S prikazano igro pa sta obe ekipi popolnoma razočarali. Tekma je bila na tako nizki tehnični ravni, da je izgledalo, kot da igrata dve poprečni ekipi 3. amaterske lige. Primorje je zaigralo brez jasnih idej na sredini igrišča in napadalna vrsta ni bila sploh upoštevana. Tudi obramba je preveč prepuščala.

Prvi polčas se je končal brez golov. Oba vratarja sta bila malo zaposlena, saj bi strela v vrata lahko našli na prste ene roke.

V nadaljevanju se igra praktično ni spremenila in obe ekipi sta igrali pretežno na sredini igrišča. Do gola je prišlo le v zadnjih minutah srečanja. Prvi so prišli v vodstvo gostje, z lepim strelom Ragusa izven kazenskega prostora. Kmalu nato je za Primorje izenačil Persi.

H. V.

KOŠARKA

V 1. DIVIZIJI

Tudi proti Begliano Polet praznih rok

Valeta je «pokopala» opensko peterko

Begliano — Polet 92:83

(40:43)

BEGLIANO: Fontana, Ustulin 27, Bussani 36, Mazzoli 3, Montanari, Tonzar G., Tonzar C., Scomersi, Pellicci, Drlić 10.

POLET: E. Daneu, Jugović, R. Tavcar 15, P. Sosič 34, V. Sosič 6, Vitez 25, L. Tavcar 3, Dolenc.

PM: Begliano 10:14, Polet 9:18.

PON: E. Sosič, R. Tavcar in L. Tavcar.

SODNIKA: Di Capua (Tržič) in To-so (Gračan).

Tudi v gosteh proti Begliano so poletovci ostali praznih rok, tokrat na prav neroden način. Očitno imata tudi maturska večerja, katere se je udeležila velika večina openskih igralcev, posledice.

Medtem ko so v napadu še kar dobro igrali, so «oranžni» popolnoma popustili v obrambi, dokaz za to pa je zelo visok končni rezultat. V prvem polčasu so bili poletovci dovolj zbrani in s točnimi meti Sosiča od daleč so lahko končali prvi del tekme s tremi točkami prednosti.

V openskih vrstah pa se je nato pojavila utrujenost, tako da so domačini v drugem polčasu prehiteli poletovce in brez težav držali vaje srečanja v svojih rokah do konca tekme. Openčji so v zadnjih minutah skušali s presingom nadoknaditi zamujeno, a bilo je vse zaman, saj so že mnogo časa prej telesno popolnoma popustili. Res škoda, saj so s tem nepotrebnim porazom hudo poslabšali svoje stanje na lestvici.

boljši «outsider» tega prvenstva. Postava borovcev je bila dokaj okrnjena, saj so naši igralci nastopili brez kapetana Škerla, švare, Gerdola in Ceja.

Zvok tega poraza so predvsem večja izkušnost nasprotnikov centrov in odlična cona-pres italijanskega moštva. Med posamezniki sta se izkazala Lokar in Merku.

PM: Begliano 10:14, Polet 9:18.

PON: E. Sosič, R. Tavcar in L. Tavcar.

SODNIKA: Di Capua (Tržič) in To-so (Gračan).

Tudi v gosteh proti Begliano so poletovci ostali praznih rok, tokrat na prav neroden način. Očitno imata tudi maturska večerja, katere se je udeležila velika večina openskih igralcev, posledice.

Medtem ko so v napadu še kar dobro igrali, so «oranžni» popolnoma popustili v obrambi, dokaz za to pa je zelo visok končni rezultat. V prvem polčasu so bili poletovci dovolj zbrani in s točnimi meti Sosiča od daleč so lahko končali prvi del tekme s tremi točkami prednosti.

V openskih vrstah pa se je nato pojavila utrujenost, tako da so domačini v drugem polčasu prehiteli poletovce in brez težav držali vaje srečanja v svojih rokah do konca tekme. Openčji so v zadnjih minutah skušali s presingom nadoknaditi zamujeno, a bilo je vse zaman, saj so že mnogo časa prej telesno popolnoma popustili. Res škoda, saj so s tem nepotrebnim porazom hudo poslabšali svoje stanje na lestvici.

Naposlone pa so «plavci» v tem prvem srečanju zapustili povsem zadovoljiv vtis, saj so bili močnejši nasprotniki večji del tekme enakovredni. Zlasti pa sta zadovoljila Robi Klobas in Peter Žerjav.

edko

ZDRUŽENJE SŠDI

sklicuje naslednje nogometne seje za sestavo reprezentance ZSSDI Breg: Marino Kraljič in Milan Mikuš

Gaja: Bruno Rismondo in Branko Grčić

Kras: Bruno Verša in Sergij Husu

Primorje: Mauro Kralj in Boris Kralj

Primorje: Andrej Kapun, Edi Bezin in Zrčič, Jace

Zarja: Vojko Križmančič, Mirjan Zagar in Sirojčan Melika

Vesna: Sandor Tence in Zarko Bogatec

Juventina: Ivan P. esničar, Emil Nanut in Karel Mikuš

Soodnje: Bruno Marson, Slavko Gruđen

Mladost: Aldo Ferletič, Karel Ferfolja in Bruno Dužman

Igralci naj se za trening zberejo danes, 1. junija, ob 18.30 na nogometnem igrišču na Proseku.

(Nadaljevanje sledi)

ISTRSKI ODRED

(ODLOMKI IZ KNJIGE V AVTORJEVEM IZBORU)

Da bi Draža Mihajlovič in njegovi zavezniki kljub politični kompromitiranosti, vojaškim porazom v bojih z NOV, neuspeli splošni mobilizaciji in prevzemanju oblasti od Nemcev, v Srbiji uresničiti načrte o prehodu četnikov domobrancev in drugih okupatorjevih sodelavcev iz nacističnega v zahodni zavezniki tabor ter se tako rehabilitirati za triletno bojevanje na okupatorjevi strani proti NOVJ, so v začetku novembra 1944 poslali z dovoljenjem vrhovnega nemškega komisarja dr. Friedricha Rainerja iz Rume prek Madžarske in Avstrije na območje Ilirske Bistrice in Pivke 1. srbski prostovoljski korpus (nedičevce).

Nemško vrhovno poveljstvo je 20. oktobra 1944 ocenilo ta korpus kot močno protiboljševsko usmerjeno skupino. Poudarilo je, da se je v Srbiji dobro boril proti «litovim bandam» ter preprečil precejšnje izgube, zato je treba njegovo opremo in orožje izpolniti, potem pa ga po Hitlerjevem ukazu vsega (okoli 4000 mož) prepeljati h komandantu za jugozahod in ga uporabiti za boj proti «bandam» ter zavarovanje hrvaške meje na območju Istre.

Pozneje so na Primorsko napotili tudi četniško Dinarsko divizijo, ki so jo sestavljali 501. dalmatinski, 502. liški in 503. bosanski korpus ter je štela okoli 3400 mož.

Takšni načrti jugoslovanskih reakcionarnih klik so se 1. senja 1944 uresničili tudi nacističnim poskusom izzivanja konfliktov med protihitlerjevskimi zavezniki in nemškemu vojaškemu poveljstvu v Jadranski operativni coni, ki je zbral septembra 1944 v 60 postojankah na južnem Primorskem več kot 13.000 vojakov, večino v Slovenski Istri in na

